

208326

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును.

VOL. I.
సంపుటము ౧

చెన్న పట్టణము 1914 వం|| నవంబరు నెల 19 వ తేది గురువారము
ఆ నం ద వా మ నం ప త్త ర మార్గ శి ర శు ద్ధ ద్వి తీ య ౨.

No. 214
సంచిక ౨౧౪

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు వరమామృతము

ప్రతివారము వేలకు వేలు విక్రయము.

సీసా 1-3 0-8-0 అణాలు మాత్రమే

తల నొప్పుల మాన్పును. వాయువు పోల్చి బావు.

పార్శ్వ నొప్పుల బారడోలును. పోట్ల పోగొట్టును

వనమూలికలచే హిందూ దేశమందు

తయారు చేయబడు మంచిమందు.

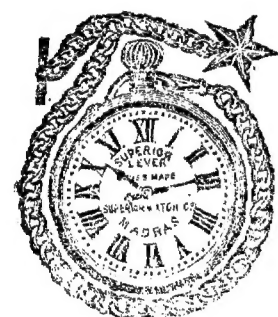
మహానాగలిగియుండును.

దీనిని విదేశములలో కూడ వాడుచున్నారు.

కంచకాపాటి మాత్రానిన రూపము గలగదు

అమృతాంజనము డిపో, నెం 109, ఫోర్త్ బాంబాయి. లేక, 6, 7 తంబు శెట్టిపేటి, బార్డిటవున్. మద్రాసు.

సుపీరియర్ లీవర్ జ్యూయెలువాచ్.
గోలుసుతో కూడిన ధర రు 30-0-0. పోస్టేజీ 0-4-0.
దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ గలదు.

ఈగడియారము డెయిలీగా మూడుసార్లు వేరు ఎజినిసీరాలో ముద్రింపబడి యుండును. ఇది చూచుట కండ్లమీద కలబిగమును, దస్తుశ్రూణులను గాను డూమునుగలిగి మొరటువనులకు దగియుండును. పెట్టెనుత తో భాగమున గ్యారంటీ చీటి అతి కింది యుండును. సీసా నుండి మూడై తయారు చేయబడిన గాన సెనామొద్దను తక్కువ, ఒకరొక్కనూ వీయుచున్న కలంపుతో తక్కువ తెలుసుచి తిమి. బాల్ కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియే యనుభవంబున తెలియును. ఇదివలె గణక గడియారములు భర్తయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు. మాపట్టణముననే యానేకులు కొని సంకల్పించినన, నేలమంట లెందుకు? సుపీరియర్ వాచ్ కంపెనీ, పోర్టుబాక్స్ నెం 157, న్యూవాన్

అమృతసంజీవి.
దీని ప్రభావమత్యంతము. ఇది భూతజేతపిశాచములను, కలరా, స్ఫోటకము మున్నగు అంటువ్యాధులను బారడోలి బలము ముఖము ఉత్సాహమునొసంగు వజ్రాయుధము వంటిది. ఒకసంజీవిని తెప్పించి దీనివలెతమను చూడుడు. తెల రూ. 0-12-0లు; మూడు సంజీవులు రూ. 2-0-0లు. ఈ వృత్తిక చందాదారులకు రూ. 0-8-0లు మాత్రమే. మూడు సంజీవులు రూ. 1-2-0 లు.
నారిసంహారి.
కొందరు నారిమరుపులకు, మందులేదని తెలంచెదరు ఇది కేవలము పిచ్చిభ్రమ. మేము నూతనముగా వనమూలికల చేతను, ధరగల సుప్రసిద్ధమైన వస్తువుల తోడను నారిమరుపు పుట్టకుండుటకు యీ నారిసంహారిని తయారుచేసితిమి. ఈ మందు నారిమరుపునకు వేసిన పదిసంవత్సరములవరకు నారిమరుపు పుట్టనేపుట్టదని ధృవముగా చెప్పగలము. ఇది ప్రతిబటుంబము నను ఉండవలసిన మందు. అ నేకులు దీని గుణమును పరీక్షించి ముఖము పొందియున్నారు. డబ్బి 1కి రూ. 0-10-0 లు; ఈ వృత్తికచందాదారులకు రూ. 0-8-0లు మాత్రమే. పోస్టేజీ ప్రత్యేకము. ఈ ధరలు డిసెంబరు నెల 31 తేది వరకు మాత్రమే. తిర్వాత ధరలు హెచ్చింపబడును గనుక తెలుపజే వ్రాయుడు. పి. ఆర్ జనార్దనరావు, మెన్కటేప, ఒంగోలు.

దినపత్రిక.

ప్రతిదినము 10 పుటల విషయ ముండును.

చందా గల నట రూ. 12-0-0, 2 మాసములకు రూ. 8-4-0, 6 మాసములకు ,, 8-4-0, 1 మాసమునకు ,, 1-2-0

క్రొంప్టన్ ఇంజనీరింగు

కంపెనీ, మదరాసు.

ప్రింటింగు ప్రెస్సులు,
రయిసు మిల్లులు,
పిండి మిల్లులు,
నీరుతోడు యంత్రములు

మొదలగు వాటినిన్నిటిని ఆవిరివలన గాని, గ్యాస్ వలన గాని, నూనెవలన గాని, లేక విద్యుచ్ఛక్తి (ఎలక్ట్రిసిటీ) వలనగాని, నడపింపవలయు ననువారు

ఎస్టిమేటులకు, స్కిములకు

మాకు తప్పక వ్రాయవలసినది.

మావద్ద ఎలక్ట్రికల్ సామానులు, జనరలు ఇంజనీరింగు సామానులు విశేషముగా గలవు.

మేము ఎంగల్ బర్న్స్ లూ షోరేకింగు ఆయిలు లకు ఏజెంట్లుము.

చిరునామా:—

నెం 7, ఆర్మీనియన్ వీధి,

మదరాసు.

The Crompton Engineering Co.,
7, Armenian Street, MADRAS.

అద్భుతమైన కథలు.

పరశియాపగటి వినోదకథలు	1	4	0
లీలా, లేక శుశ్రోధనగరమణి	1	4	0
జగదేకరంధ	0	10	0
మనోరమ	0	10	0
సహోదరవాంఛ	0	4	0
తేనెరి	0	4	0
మధురవాణి	0	4	0
లిండిపోతురాముడు	0	4	0
మదనమాలిని (ద్రావిడు)	0	8	0
శ్రీమద్రామానుజము (నాటకము)	0	12	0
మోహనకల్పి	0	8	0
చంద్రకాంత	0	6	0
సఖియ సాకశాస్త్రము	1	8	0

మూలము:—

మధురవాణి పుస్తకాలయము
25 నమ్మళ్ళానపేటి,
మద్రాసు.

దైర్యకవచము

దైర్యమనగా అపదలయందు మనస్సు చలించకుండుట. ఇట్టిదైర్యము కలిగినవే మునుష్యులలో మందైనను సుఖముజొందును. కామక్రోధాదులు మనస్సును బాధించునేకాని సుఖమును గలుగజేయవు. వీరిని మాన్యుకొనుటకు తగినసాధనము దైర్యమేకాని వేరొకాదు ఏ మునుషునియందు ఉత్సాహము, సాహసము, వైర్యము, బుద్ధి, శక్తి, పరాక్రమము అను నీ యాఱుసారుపగుణములు కలవో వానికి దైర్యము నొందుచును. ఈ యాఱుగుణ మెల్లా వైర్యము ప్రధానము. మనజుడు ధరంధరని యన్ని కవచములు ఆశ్రయింపజేయజేసినచో దీనిని దైర్యమని పిలువెను. ఈ దైర్యమనే కవచమో యశ్రయింపజేయవలెను. ఈ దైర్యమును ప్రతిపాదించుటకై, "అనిల్ కల్పిష్టాత్ గాంధేయాత్ అన్యత్ర వ హమామతే" అనెడి జితేంద్రియుడైన భీష్మునియొక్క చరిత్రము నతి సులభమైనదిగా తెలియపర్చి. ఇది చిన్నగ్రంథము. తెల అణాలు 0-4-0 మాత్రమే. తనాళాభిషేక ప్రత్యేకము.

వలయువారలు:—

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ కంపెనీ,

ఆనందా ముద్రాలయము, బ్రాహ్మ మదరాస్.

ఆయుర్వేదాశ్రమ గ్రంథమాల.

అర్కవ కాశము.

సప్తమ గుచ్ఛము.

ఇది అజీనులభవము రీతిని ప్రతిమూలికనుండియు అరఖులదీయు నుపాయములను ఆయరఖులచే రోగసామాన్యమును, నివర్తించజేయు పద్ధతులను, దెలుపు మాచి వైద్యగ్రంథము. ఇందు బోధితములైన అరఖులు సామాన్యవైద్యుడు గూడ జేయుటకు తగియున్నది. ఇందు ఆయుర్వేద గ్రంథమాలయందు బేర్కొనబడిన మూలికలే గాక యూనాని వైద్యముకు పాబంధించిన మూలికలు గూడ గ్రహించబడి, ఆయుర్వేద పద్ధతులతో వాని గుణములు వివరింపబడినది.

ఆయుర్వేదజ్ఞులగు వాణిని, తదితరులగు కేవలనుభవముగల వల్లెటూరి వైద్యులకును గూడ నిది మిగుల నుపయుక్తముగ నుంచునని తలచి, యాంధ్రులకు సహకారికనుండునటుల దీనికి సరళమగు నొక వ్యాఖ్యను గూడ వ్రాసి ప్రచురించినాడను.

ఇది విషయముల ప్రాధాన్యతచూచిన పిదప దెలియగలదు.

వెల రూ. 2-0-0.

1. మాధవనిదానము.	రూ. 3-0-0	6. వస్త్రీకగ్న.	రూ. 0 4-0
2. పథ్యాపథ్యము.	" 1-0-0	7. ఆయుర్వేదచరిత్రము.	" 0 4-0
3. ఆయుర్వేదపరిభాష.	" 1-8-0	8. భేదజ. కల్పము	} ఇవి అచ్చులాక్షణి.
4. అక్షస్త్యవైద్యము.	" 0 4-0	9. చరకసూహిత.	
5. వైశ్యశాలియము.	" 0 4-0	10. ముక్త సూహిత	

పోస్టేజి వేరుగా నియ్యవలయును.

వ్రా చాక్షి:-

12, లాబురేట్టి వీధి, వైద్యరత్న వండిత ది. గోపాలాచార్యు. ఏ.వి.యస్. ఏ.యం.వి 156, వ్రాడ్వీ. ఆయుర్వేదాశ్రమం - జి. టి. వడరాన్.

మాతాశ్వుత చందాచారులకు మాధవనిదానము తప్ప మిగత గ్రంథములన్నియు రూపాయికి నాలుగణాలు తగ్గించి యియ్యవలెను.

అత్యుత్తమమైన మదరాసు విత్ టర్బనులు.

మంచి పట్టుతోను, చక్కని జల్తారుతోను చేయబడినవి.

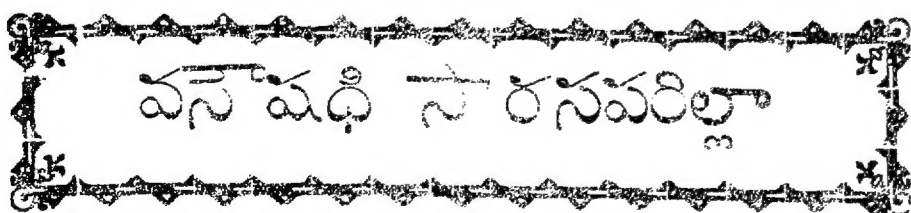
ఎర్ర తలపాము, ఒక అంగళము బంగారు జల్తారుగలది. ఇన్-స్క్రెక్టరులకు వాగుగా పనికివచ్చును.	ధర రూ.
వైమారు మాదిరిగాని, మదరాసు మాదిరిగాని కోరిన మాదిరి పంపబడును.	7.0 0
గుర్ఖి ఎర్ర పట్టుగడ్డకగ్నము, వైమారుమాదిరిగాని మదరాసుమాదిరిగాని కెర్తమనమ్యలకు అనేక రంగులలో జేయబడిన తలపాము ఒక్కొక్కటి	5-8-0
వైమారుగాని మదరాసుగాని మాదిరి. ఎరుపు, రోజా, నీలము, తెలుపు వగయిరా రంగులలో బంపబడును.	6-0-0
బలమయిన తలపాముపై జపానరంగు చేయబడినది.	1-0-0
అర్జునుల పంపునపుడు తలయొక్క కొలిత పంపుడు. సగముచార్జి అద్వాన్సుగా ముందు పంపవలెను.	

ఎస్. ఇస్మాయిల్ అందు సన్,

ఆర్మీ, వాలంటీయర్, పోలీసు కంట్రాక్టర్లు, 67, మూరు వీధి, మదరాసు.

S. ISMAIL & SON,

Army, Volunteer, and Police Contractors,
67, Moor Street, Madras.

వనపాది సారసపరిల్లా

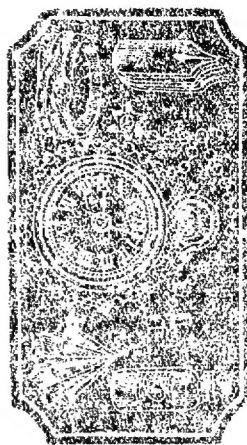
ఇది దేహమునందుబుట్టు నెత్తురుగడ్డలను మరియు సకల చర్మరోగములను తొగుజేయును. కీళ్ళపోట్లు, పాతవాయ్యపుపోట్లు, రబకట్లు, రక్తవికారమువలన గలిగిన అన్ని రోగములును దీనివలన నశింపవచ్చును. ఇది చర్మమునకు కాంతినిగలిగించును. వాడతంతువులకు పుష్టినిగలిగించును. నెత్తుడును శుద్ధిపఱచి వృద్ధిచేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యము కలుగును. ఒక నీలముంగును వాడిన రోడచే తగినముగ నొకవిధమైన మూర్చు ననుపించును. రెండునీలాలు వాడిన రోడచే తగినము తొగువచ్చును. నీసా వెల రూ. 1-4-0.

డాక్టరు డి. బి. సావంత్, ౧౪౪, ఫనస్వాడి, నం. ౨, బొంబాయి.

Dr. D. B. SAVANT, No. 144, Fanaswadi, No. 2, Bombay.

పాకెట్ లీవర్ వాచ్.

దీని ప్రయము 6 బహుమతులతోటి న 2-14-0 లు మాత్రమే. 6 సంవత్సరములు గ్యారంటీ యివ్వబడును.

ఈ వాచ్ బలిష్ఠమైన లీవర్ పనిలో లేక నాణ్యమైన యంత్ర సామానులతో తయారై యిప్పుడే మారినముగా వచ్చి యున్నది. కొంచెమైనను వ్యత్యాసములేకుండా సరియైన కాలక్రమము చూపించు వాచి యిదియే, మిగుల నుండరమైనది. దీని 6 బహుమతులవివరం:- (1) నాణ్యమైన చేతిగడ్డ, (2) పరిమళమైన అత్తరు నీసా, (3) సర్వాకారమైన ఉంగరము, (4) గడియారపు గొలుసు, (5) వివిధమైన స్టీలుబుట్ట, (6) దిక్కులచూపెను కంపాసు.

దయచేసి ఈవిలాసమునకు వ్రాసి తెప్పించుకొనుడు.

బి. అర్. వెంకటరమణ అందు కంపెనీ,

నెం. 7, కోపు వెంకటాచలయ్యర్ సందు, మద్రాస్.

చక్కని సువాసనగల సెంటులను ప్రేమించువాడు

ఆటోమిక్ బహ్ (రిజర్వర్)

అనుప్రాప్తియుల కుద్దేకంపబడిన అత్తరుపయోగింపవలయును.

మనోహరమయినది, నువాసనగలది, చాలకాలము వాడుక యందునది, ఏర్పరచబడిన కొన్ని పుష్పములనుండి మాత్రమే తయారు చేయబడినట్టిది. ఇందు మధ్యసారము చేర్చబడలేదు. చేతిరుమాటు మీదగాని, కోటుమీదగాని కొన్ని బొట్లను వేసికొనినయెడల నువాసనలతో గూడిన పూలతోటలోనే సుర్యున్నట్లుండును ఈ యద్భుతమైన కేయరకముల పుష్పములనుండి తీయబడిన అత్తరు యొక్క నువాసననుభవించుటకయి ఆటోమిక్ బహ్ ఇవ్వమని మీదగ్గిరనున్న సాఫుకీరను వడుగవలయును. వారితావున లేచిన మాత్రవాయుడు చిన్న బుడ్డి నిలవ 0-8-0, మధ్యతరగతిబుడ్డి 0-12-0, క్షీణమృత్యులకు కెర్తమయి బుడ్డి 2-0-0. ఈయ క్షుతామరగ బెట్టబడి ఘుమఘుమ అంచుండు కార్డులు డబ్బో 1-8 0-10-0. ని. పి. ఖర్చుకొనువారే భరించవలయును.

సోలు ఎకెంటు-ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రో కెమికల్ కంపెనీ, 155, జూమా మసీదు, బొంబాయి.

మదరాసు ఏకెంటు:- మెహతీ పురమత్తం మూర్తి, నెం. 29, వై నాబజార్ కోడ్డు, పనరుబజారునవివరం, మదరాసు

సర్వజీవన్.

ధాతుపుష్టిమందు లన్నిటికి తల్లి.

ఇది శుభివంతి ఒక నవమూలిక. ఇదియే మన పూర్వికుల ఆచారనాస్యపు బేసధము. దీని ప్రభావము కనుగొనవలయునన్న రాత్రి పరుండబోవు సమయమున పుష్పి కొనిన కొన్ని నిమిషములలో దాని ప్రభావము కనపడును. నపుంక కర్మము పోగొట్టుటకు ఇంతకుమించినది లేదు. జన్మ్యుండియ దుర్బునియొగముచేత మూత్రచ్చార్దరంగాలకు సంభవించెడి అనేకవ్యాధులను పోగొట్టుటతో రాజాకంటిది. రక్తమును శుద్ధిపరచి నరములకు పటుత్వమును తేహమునకు బలమును కాంతియు నిచ్చును. 20 విధములగు తేహములను మొదలంటి నాశనము చేయుటలో గంటవంతిది "సర్వజీవన్" ఇది శ్రీతి, పురుషులు, బాలుకు వృద్ధులు అందరును నుడయోగించవచ్చును. ఇది పుచ్చుకొనినయెడల వృద్ధాప్యము నశించి మిగుల బలమును ఆయుర్వృద్ధియుకలుగును.

వెల టిన్ను 1-8 2-0 0; పోస్టేజి ప్రత్యేకము

ప్రాఫెసర్ జి. యస్. గాయదు,

(13-5-14) కలియుగబిమ,

16. కృష్ణపు మొదలివీధి, తిరువల్లి క్లెయి, మదరాసు.

శ్రీకాళహస్తిమాహాత్మ్యము.

రెండవ కూర్పు.

"కుతినలిమైన యాంధ్రకవి భూర్జటి తల్లుల కుటుంబము, ఆంధ్రులకు మాధురీ మహిమ" యని శ్రీకృష్ణ తేజ రాయలచే వ్రాపించబడినది. ఇప్పుడు రెండవకూర్పు చక్కగ పరిశీలించి పెద్దతెలుగులతో ఆంధ్రవాక్కుకి రామాయణమును శుభవ్రావిజయ నాటకమునకు ముద్రించబడినది. ఆంధ్రవాక్కుకి రామాయణ కృతికర్తలగు బ్ర. శ్రీ. వావిలికొలను శుభ్యరావుగారు వ్రాసిన టీకయు దీనికి చేర్చబడినది. ఇందు శ్రీకాళహస్తికృత్యముగలముల గలదు.

4xము కాళిగో వెల 1-0-0-0 గ్రూ 0 కాళిగో 1-4-0

జులు ప్రచురింపకపోరి కొనుక్కోకి 1-0-0 0 0-4-0 0 0 గుం త్రోసివేరును. కలసినవారు

శ్రీ రామజయమందిరము,

తిరువల్లి క్లెయి, మద్రాసు, అని వ్రాయవలయును.

కస్తూరి

తులం 18 రూ. 30-0-0

విజయములకు, కలరాకు, సంద్యకి, బాలింత రోగములకు, వాతములకు, చిన్న బిడ్డల జబ్బులకు పుష్టికి కస్తూరి యుపయోగమైన మందని సర్వత్ర తెలిసియున్నది. కాని కస్తూరి బంగారము కన్న ప్రియమగుటచేతను నవసర సమయములందు దొరకుట చుస్తరము. మా డిపోయెందలి కస్తూరి, యందితర పదార్థము లేవియును తేర్చబడవు. ఇంత వరకు మాత్రాప్రసంది కొనిన వారల కీవిషయము తెలిసియున్నది. కొనని వారొకసారి పరీక్షించిన నిజము తెలియగలదు. అట్లు చేయుటవలన కలితి కస్తూరిని గొని మోసపోరు. అమృతాంజనంధిపో, 6 తంబుశెట్టిపీఠి, మద్రాసు.

వాతావరణము

1914 సం॥ నవంబరు నెల 19-వ తేది

Table with 4 columns: వాతావరణము (Weather), ఉష్ణోగ్రత (Temperature), తేలికపాటి (Light), తేలికపాటి (Light). Rows include various weather conditions and their corresponding measurements.

వాతావరణము బంగారాభావమునకు పడమటి వ్యవస్థ భాగమునను ద్వీపకల్పమునకు త్రేణ వ్యవస్థభాగములందును బాగుగ తగ్గి, బర్మాలో కొంచెముగా మెచ్చినది. ద్వీపకల్పమునందును, బర్మాలోనుండి తిగ్గుగానున్నది. కనుక వర్షపాతము యవ్యముగా నున్నట్లున్నది. గాలి వీచుచున్నది మారి ఎడమ తీరముగ తగ్గలేదు. పంజాబునకు సమద్రమునండి కనుగు గాలి వీచుచున్నది. కస్తూరిమునం దల్పశీత్రాంత తక్కువగా నున్నది. పగలు శీతోష్ణస్థితి మామూలుగాగ కొంచెము మెచ్చుగాను నున్నది. కస్తూరిమునందు, చెన్నపురితీరము నందును గాత్రుల గాలి మామూలుగ తక్కువగాను సర్వాయులందును, దత్తంపేటములందును కొంచెము మెచ్చుగా నున్నది. వానశ్యమునండి నీచు వాతావరణవలన బడియున్నందు తెలు మామూలుగనే నిశ్చలంగానున్నది. ఇక్కడ మేఘములు విశేషము లేవు. ఉత్తరమారు మేఘములు విశేషముగానున్నవి. ఎక్కువగా వర్షము కురియలేదు. పాటిచేర దడియున వర్షము కురియవచ్చును.

నోటీసు.

గుంటూరుపట్టణమున స్థాపించబడినట్టియూ, యాదిగన సంతకములుచేసిన వారి మేనేజిమెంటుగా నున్నట్టియు, ఏబది మగ్గుములు గలిగినట్టియు "దిగుంటూరుకాటన్. క్యాంటు, అంతు పేరుమిల్లుకంపెనీ" అని వాడబడుచున్నట్టియు, గోనె సంఘమున తరగతుచేయు యంత్రశాలను కొందరు పెద్ద మనుష్యులు కంప్రూకుపద్ధతిని ప్రయోజించుచు పనిచేయుటని ప్రయోచనము చేయు టెండర్లును యిచ్చుచున్నందున యీసాలుఅనగా 1915 సం॥ బనవరిలగాయిత 1915 సం॥గరి నవంబరు నెలఖరకు అయ్యి పరుసొకండు మాసములకు గుత్తకు పనిచేయుటకు నిశ్చయించుకొని యాదిగనవరకులకు లోబడి వ్యవహరించదలచుకొనువారు టెండర్లును పంపుకొనుటకు యిందుమూలముగా కొరబడుచున్నారు.

వకతుల వివరం.

(I) టెండరును పంపువారు, తమవ్యవస్థాపకముతోభరీకు చేసినట్టియు విశాఖపట్నం జిల్లావైపు సరకుగాని దానితో సమానమగునట్టి లేక అంతకన్న నాణెమగునట్టి గోగునారకు తమ భాగ్యమీదకంపెనీవారి ఫాక్టోలో నప్పగించివో సదరు వాగ్దోభివ్యులయావతు కంపెనీవారేభరించి, సాదాసంఘము అనగా టెన్సిల్లునేకాకుండా)తయారుచేసి ఒప్పగించుటకున్నా సదరుసంఘము కొల్లలుచేయించుకొను వారియిష్టమును అనుసరించి "40x28" లేక "34x28" అంగుళముల కొల్లలుకల విగా తయారుచేయుటకున్నా కంపెనీవారు నిర్ణయముగా నున్నారు.

(II) కంపెనీవారు సదరుమిల్లును మాసమునకు 20 రోజులకు తక్కువకాకుండా పనిచేయుదురు.

(III) టెండరును పంపువారు నైనిచెప్పిన 11 మాసముల కాలములో పంపు 1 కి 500 విదుమార్గ పౌనులుగల 4000 నాలుగుకేల పుట్ల గోగునారకు తక్కువ కాకుండా కంపెనీవారికి ఒప్పగించవలెను.

(IV) టెండరుదారులు తాము గోనెలు నష్టముచేసి నమెదల యీప్రకారముగా నేనుబడ్డి సంచలను 200 ఇచ్చారు లేక 250 ఇచ్చాటయావై సంచలనుగల జేటుగా కంపెనీవారు ప్రస్తుతచేసి టెండరుదారులకు కంపెనీవారు తమ ఫాక్టరీవద్ద నప్పగించుదురు.

(V) పంపబడు టెండరులో 500 విదుమార్గ పౌనులకును కల పుట్టి 1-కి యింతవోపున సంచలను తయారుచేసి సంచలనుగా కంపెనీవారికి యిచ్చుకొనుటకు తమయిష్టమును తెలియజేయవలెను.

(VI) టెండరు యీనెల 23-11-1914 తేది మధ్యాహ్నము 2 గంటలకులోగా కంపెనీవారి హెడ్డుఆఫీసులకు గుంటూరుకు చేకలయును.

(VII) టెండరు అంగీకరింపబడి ఖాయిపరపబడిన వెంటనే అంగీకరింపబడిన టెండరుదారు 5000 విదుకేల రూపాయలు కంపెనీకి ధగావతుకొంద నియ్యవలెను. సదరు ధగావతుమొత్తంవరకు ఆఖరుమాసమునందు లెక్కలోచేర్చుకొని సరిచూచుకొనుటకును.

VIII. ఈప్రకారముగా ఖాయపరచబడిన టెండరుదారు ఆధున చేసిన కేయిప్రకారం వరకు ఆఖరుకు 4000 నాలుగుకేలపుట్లు వార డెలివరు చేయలేకపోయినను, సదరు మొత్తముపయన కంపెనీవారికి చార్జి యిచ్చుకొవలయును.

IX. నైని ఉదహరించిన గడువులోపున యావతు మొత్తము అనగా 4000 నాలుగుకేలపుట్లవారను సకాలములో నష్టముచే కుటనయెదల దానిసంచలనుగాతయారుచేయుటకు కంపెనీవారు యిందుమూలముగా బాధ్యులయిఉన్నారు. అటు ఖానరించుటకు కంపెనీవారిలోపమువల్ల సాధ్యపడనియెదల కొరచిన పనిని వగతుకుమించిన తర్వాత సయిన కంపెనీ వారుతయారుచేసి ఒప్పగించుటకు బాధ్యులయిఉండురు. అయితే పనినాంధు నమ్మకీవినపని చేయుక పోవుటకు గాని దెనిగానీయును లెక్కగాని కంప్రూప్రకారం కంపెనీవారుపనినెరవేర్చలేకపోయినయెదల అందులకు కంపెనీవారు జవాబుదారీ చేయరు.

X. టెండరును యిచ్చినవారు సంచలనుచేయు నిమిత్తమునాని ఫాక్టోలో ఒప్పగించి సరకుపయన అగుకేటా ప్రకారము అ సమొత్తమును 2వారములకు ఒకసారి కంపెనీ వారికి చెల్లించుమిదవలెను. అయితే యిటువందు తక్కినోయి నవో ఆ సవ్యుకు దినము 1-కి రు. 10 చొప్పున కంపెనీవారికి నష్టం యిచ్చుకొనుటకును బాధ్యులగా నుండవలయును.

XI. సదరు టెండరును అంగీకరించుటకుగాని తిరస్కరించుటకు గాని కంపెనీవారికి అధికారము గలదు.

ఇందు విషయమై నిజమీయ నానయన కొరవారు గుంటూరుండుకు కంపెనీ హెడ్డు ఆఫీసుకు న్రాసి తెప్పించుకో నలయును.

పై వా వెంటిలాచలపతి. లింగయ్య రామచంద్రరావు. గుంటూరు.

చెన్నరాజధానిశాసననిర్మాణవర్గ.

మలబారు వివాహశాసనము వారసత్వపు శాసనము విధిజన శాసనము (1908), చెన్నపురి యెట్టేలు లాండు అప్ప సమాశాసనము సక్సెషను శాసనము (1914), తిరుపతి దేవ సాసనము పాఠశాల శాసనము (1914) మదరాసు నీటిసారుదల శాసనమును గురించినవిచ్చిన కొన్ని విషయములను గూర్చికూడ కార్యదర్శిగారు ఓపోర్టుచేసెదరు.

గౌ. వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారు హిందూశ్రీ లలో రజస్వలాసంబరి వివాహములు వ్యాయశాస్త్రానుగుణ్యములని స్థిరపరుచుట కొక శాసనమును ప్రతిపాదించెదరు.

గౌ. రావుబాదరు మోచర్ల రామచంద్రరావుగారు హైందవ వితంతువులు మున్నగు సంకుచితాధికారము కలవారు చరాస్థిని ఇతరుల కొసంగు విషయమున అట్టివారివలన నట్టి యాదులను ప్రతిహించినవారికి నష్టము కలుగకుండ తగిన యేర్పాటులను కల్పించు నొక శాసనమును ప్రతిపాదించెదరు. మరియూ అవిధక్త హిందకుటుంబములో నొక భాగస్వామి తక్కిన భాగస్వాములతోపాటు తనకుగల హక్కును సంచుకొనుటకు తగిన ఏర్పాటులను కల్పించును యొక శాసనమును గూడ వీరు ప్రతిపాదించెదరు.

గౌ. పి. జి. కాడ్కో సి. యస్. వి. గారు (1914) మదరాసు డిసెంబ్రితేదెవనల్లులుగూర్చి సెలెక్టుమిటివారి రిపోర్టును చదివెదరు. ఆరిపోర్టును బిల్లునుగూర్చి వెంటనే చర్చింపదగునని నాడివెదరు.

(1914) తిరుపతిదేవసాసనముల శాసనము.

గౌ. వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రిగారి శాసనమును ప్రతిపాదించెదరు. ఆశాసనమును చరవలెనయినను ఆశాసనమును ప్రత్యేక సంఘమువారి రిపోర్టుమిత్తము పంపవలదనియును అట్లు నామొందింప వలెనయినను కోరెదరు.

(1914) మదరాసు యారిగేవనబిల్లు.

గౌ. పి. జి. కాడ్కో సి. యస్. వి. గారు ఈశాసనమును ప్రతిపాదించి చదువగోరెదరు. పిమ్మట సెలెక్టుమిటివారు రిపోర్టుమిత్తము పంపగోరెదరు.

ముఖ్యసోపచోగ విషయములు.

గౌ. వి. వి. నరసింహయ్యగారు ఆత్మకూడలయిన పునరుత్పాదనాధారణముగ ప్రభుత్వమువారి కచ్చేరీలో అందు ముఖ్యముగ జిల్లాలలోని పట్టణములలోని గ్రామములలోను అ కచ్చేరీలో సెలెక్టునములలో బొత్తిగా పనిచేయురాదనియును తక్కినజిల్లాలలో 11 గంటలు కాకముందు 5 గంటలకు తరువాతను పనిచేయు రాదనియును కఠినమగు నుత్తలవులను చేయవలయునని కోరెదరు. గౌ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారు శిస్తు రిమిషనులనుగూర్చి విన్నవించెదరు. గౌ. పి. యస్. కృష్ణారావుగారు అయ్యుక్తక యూనానెడ్యలు మున్నగు దేశీయ విషయములను శ్రీకవ్వరుగాభివృద్ధి నొందింప ప్రయత్నింపవలెనని కోరెదరు.

గౌ. కే. రామఅయ్యగారు జిల్లాబోర్డులవారు వారి వారి జిల్లాలలో ఇవపదాయల నేర్పించుటకు పన్నులు వసూలుచేయు విషయమునుగూర్చి యడిగెదరు.

గౌ. కే. ఆర్. వి. కృష్ణారావుగారు యధ్యమవలన వర్తకమునకు నష్టముకుటచేత స్థాకాది కాకులు దేశీయ వ్యాపారాభివృద్ధికి తోడ్పడరాదని యిందీయా మంత్రిగారు తెలుక నొసంగిన యుత్తరువులనుగూర్చి మరలవారికి వ్రాయవలసి యిండును. నొరతమువారుగూడ పరిశ్రమాభివృద్ధికి తోడ్పడుట యావశ్యకము అని విన్నవించురు.

గౌ. కే. చిదంబరవాధ మొదల్యారుగారును రావు బాదరు వి. నరసింహేశ్వర శర్మగారును పరిశ్రమలభివృద్ధినిచేయుటకు గురించి యడిగెదరు.

గౌ. మోచర్ల రామచంద్ర రావుగారు ధర్మప్రతిష్ఠావనముల సత్పరిచాలనమును గూర్చి యడిగెదరు.

మద్రాసుచేరుగుచు చంపుట:- సింహళ లలో తంపాల శిల్పిలాయన గ్రామమున నొక మదగజము కొన్ని రోజులక్రితము కొన్ని యెడల పొం చేసెను. పిమ్మట 3 రహదారిబంగళాలో నికవచ్చి వంటయింకిని పడగొడెను. అచాచి కా పలా బండ్లతోను పురుగెత్తికొని ఆచూపమున నేరొడ్డుమీద రిక్షిం ముచ్చు శిమరుదొరగారో చెప్పెను. ఆ చని అలోబోవు రిక్షియేనుగు వెల్ల వెల్లక సమాపము నన్ను చెప్పుటానికి తోయ నీరునాగుచుండెను పిమ్మట నది శిమరుగారిని చూచి ఆచూపియెదకు రాబోగా ఆచూ పానిని తుపాతో కొట్టి సంపెను.

మదరాసు కార్పొరేషను.

జనరలు మీటింగు.

నిన్న సాయంత్రము జరిగిన మదరాసు కార్పొరేషను జనరలు మీటింగునందు జరిగిన చర్యలలో నీక్రిందివి ప్రధానమైనవి:—

క్రొత్త వాటర్ వర్క్సును వాడుటకారంభించు నిమిత్తము గవర్నరుగారిని ప్రార్థించవలయునని మహమ్మద్ ఉస్మాన్ సా సేబుగారు ప్రతిపాదించుచు, ఈపను లించుమించుగ తయారైనవనియు, ఈ పనులవలన, ఇతర ప్రయోజనము లుండ, తండ్రియార్చేట చాకలికేటలలో నీరులేక కష్టపడుచుండెడి వారికి పరిశుద్ధమైన నీరు సమృద్ధిగా దొరకగలదనియు, ఈ పనులనిమిత్తము విశేషముగ ద్రవ్యసాహాయ్యముచేసిన ప్రభుత్వమువారి యిష్టముగ గౌరవించుమిత్తము ఈకట్టడముల నుండిన మొదటవిడుదలైన గవ్వరుగారిని ప్రార్థించుట సమంజసమనియు చెప్పిరి.

ఈ ప్రతిపాదనమును ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడు గారు బలపఱచిరి. సభ్యులందఱు నేకగ్రీవముగ నామోదించిరి.

కాన్ఫరెన్సు డిపార్టుమెంటు.

ఇంజనీరుగారు 1915 వ సం॥ జనవరి నుండి పునఃపరిశుద్ధము నిమిత్తము రాము స్వయముగ పనిచేసి కొన్ని క్రొత్త యెర్నాట్టు చేయవలసియున్న దనియు దానికనుష్ఠ యియ్యబడవలెననియు ప్రతిపాదించిరి.

ప్రాండింగు కమిటీవారు ఇంజనీరుగారి ప్రార్థన నామోదించి ఫిరార్లు చేసిరి.

కాన్ఫరెన్సు డిపార్టుమెంటువారి పనికన్న నెక్కువ ముఖ్యమైన పనిలేదనియు, ఇప్పుడున్న లోపములను వెంటనే తొలగించుటకు తగిన యెర్నాట్టు చేయవలయుననియు రావు బహదూర్ పార్థసారథి మొదలియగుగారు నొక్కి మాట్లాడిరి.

మరియెవరును మాటలాడలేదు. కమిటీవారి ఫిరార్లును గుఱించి వోట్లు వేయబడి ఫిరార్ సంగీరింపబడినది.

రోడ్ మెటల్ కంట్రాక్టును గుఱించి విశేషము చర్చ జరిగెను. 1914 ఏప్రిల్ 1 తేది మొదలు మూడు సంవత్సరముల కంటకు రోడ్లను క్రొత్తగా నేర్పాటుచేయుటకును మరమ్మత్తు చేయుటకును కంకర కూలీలను కార్పొరేషనువారికి సప్లయ చేయు నిమిత్తము ఇ. వేంకట సుబ్బయ్యగారికిని, ఎమ్. పేర్ దావూద్ గారికిని కంట్రాక్టు లియ్యబడినది. కార్పొరేషను వారు గుత్తకు తీసికొన్న పల్లవరము దగ్గరికొండలలో, పాను నందు టి. బారంగునో నచ్చుత్తరదిన ప్రకారము 1, 2, 3, 4, 8 సంఖ్యల గల కొండలనుండి తాము కంకర రాళ్లను సప్లయ చేయవలయుననియు, 1, 4 నెంబరుల కొండల నుపయోగింపఁ గూడదని కార్పొరేషను వారాంటి కపటచిరనియు కంట్రాక్టు రులు చెప్పిరి. వారు పాట్టబూన్డ్ & కంపెనీవారి మూలముగా 1, 4 నెంబరుల కొండలవిషయమైన తమ హక్కును నిర్ధారణచేయుచు లాయరుగోటిసిప్పించి, అట్లు హక్కు నంగీకరింపని యెడల 1½ లక్షల రూపాయల కన్న నెక్కువ మొత్తమును నష్టమునకుఁ గాను కట్టిపుచ్చుకొందుమని తెలియఁబఱచిరి. ఆదరిమిల్లా మరి యొకయుత్తరములో కంట్రాక్టు సోలిసిటరులొక సమాధాన పద్ధతిని ప్రతిపాదించిరి. కార్పొరేషనువారు 3 నెంబరుల కొండయొద్ద కొకరైలుమార్గమును, 2 వ నెంబరు కొండయంచు పడఁగొట్టి దానిగుండ 8 నెంబరు కొండప్రక్కగా మీ నంబాకము సైత్వేష్టేషనువఱకు మరియొక రైలుమార్గమును వేసియుచ్చుట కొఁపకొనునెడల కంట్రాక్టురులు తమ తక్కిన హక్కులను వదలుకొందుమనిరి.

ఇంజనీరుగారి యభిప్రాయమును కడగని కంట్రాక్టు రద్దుచేయఁ బడవలయునని ఫిరార్లు చేసిరి.

జే. టి. రామస్వామిగారు జి. ఏ. నరేశ్వర్ గారును ఆయెర్నాటును బలపఱచుచు మాట్లాడిరి; అది ధర్మకాస్త్ర వేల్లయిచ్చి ప్రాయము ననుసరించి చేయబడినదనిరి.

ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడుగారు వ్యాఖ్యయవలసిన నెట్టుకునోయని తమకు సంశయము కలుగుచున్నదని చెప్పి, సాఫ్ట్ బూన్డ్ అండు కంపెనీవారు కంట్రాక్టురుల తరఫున చేసిన రెండు ప్రతిపాదనలలో రెండవది యంగీకరింపవచ్చునాయను సందర్భములో తిరిగి యావయమును ప్రాండింగు కమిటీవారికి పంపవలయునని ప్రతిపాదించిరి.

ఈయెర్నాట్టులో రు 15,000లు మాత్రమే క్రొత్తరైలు మార్గముల నిమిత్తము కార్పొరేషనువారు ఖర్చు చేయవలసి

యొందవనియు, ఈమాడు సంవత్సరముల కంట్రాక్టును అయి పోయినమీదట, ఆరైలుమార్గము కార్పొరేషను వారికే మిగిలియుండును గాబట్టి మొత్తముమీద కార్పొరేషను వారికి సప్ల మేయొందవనియు పార్థసారథి నాయుడుగారు విశేష దీక్షరించిరి.

జి. ఏ. నరేశ్వర్ గారి విషయమున సాండింగు కమిటీ వారి కధికారములేకున్నను కార్పొరేషను వారిపుడిచ్చుచున్న యధికారమునుబట్టి తిరిగి విమర్శింపవచ్చుననియు, కార్పొరేషనువారు కొత్తనకెక్కి నషపడకుండు నిమిత్తతా మాప్రతి పాదన పక్షము నవలంబించెదమనియు చెప్పిరి.

యాకూబ్ హుస్సేన్ నేటుగా ప్రతిపాదనను పొగడి కొట్టెక్కుటకంటె సమాధానపడుటయే మంచిదనిరి.

సి. సి. రామస్వామయ్యగారు ఈవిషయమున ప్రాండింగు కమిటీవారు మరియేమియు చేయుటకు పీలులేదనియు, ఏమైనతేయునెడల అది క్రొత్త కంట్రాక్టు నేర్పఱచుట యగు ననియు తెలిపిరి.

కే. ఎన్. అయ్యగారు ప్రాండింగు కమిటీవారు కంట్రాక్టు రులు కొట్టెక్కుటకుండఁ జేయవలసి యున్నదనియు, కంట్రాక్టు రులు రద్దుపఱచుట మంచిదికాదనియు, రేట్ పేయ్మెంట్ సప్లయ కలుగకుండు నిమిత్తము సమాధానపడుటయే యుత్తముననియు చెప్పిరి.

ఆర్. శతగోపాచార్యులుగారు జి. నారాయణస్వామి సెట్టిగారను వైప్రతిపాదనమును బలపఱచుచు మాట్లాడిరి. అచార్యులుగారు మాటలాడుచు, ధర్మకాస్త్రమందలి యసత్వితార్థములకంటె నెక్కువ యనిచ్చితార్థము లుండవనిరి.

పార్థసారథి నాయుడుగారి నిశ్చితార్థమును సాండింగు కమిటీవారికి తిరిగిపంపుటకంటె, ఆ రైలుమార్గములను కట్టు నిమిత్తము రు 15,000 ల కంటె నెక్కువకా నూడదని నిర్ణయించి యావిషయమును స్వయముగనే తీసికొని తీర్మానింపవచ్చునని సి. త్యాగరాయ సెట్టిగారు ప్రతిపాదించిరి.

రు 15,000 ల కంటె నెక్కువమొత్త మాత్రమే అయ్యగారు నిర్ణయించునిమిత్తము కావలసియుండునెడల ఆ యధిక ద్రవ్యమును కంట్రాక్టులే ధరింపవలయుననియు, కంట్రాక్టు కాలమైపోయినతరువాత ఆరైలుమార్గము కార్పొరేషనువారి యాస్తిగ నుండవలయుననియు జి. ఏ. నరేశ్వర్ గారు ప్రతిపాదించిరి.

త్యాగరాయసెట్టిగారు రాసవరణల కంగీకరించిరి.

సి. జి. హిగ్గుగారును గౌ. జే. జి. రామస్వామిగారును సమాధాన పద్ధతికి వ్యతిరేకముగ మాట్లాడిరి; ఇట్టిసందర్భములలో సమాధానము వ్యవహార ధర్మముకాదని; కార్పొరేషనువారి కార్యములంత యనిశ్చయముగ నుండగూడదనిరి.

కంట్రాక్టురులు ప్లానును పారపాటుగ గ్రహించుట వలన నీకన్యవహారము వచ్చినదనియు, వారునిర్ణయజేయుతో తెలిసిన వ్యవహారములలో పారపాటున్నంత మాత్రముచేత కేవలము ధర్మకాస్త్రము ననుసరింపఁబూనుట యుచితము కాదనియు, సమాధానపడుటకు చెప్పినయంటంకములు నిరాధారములనియు, అనుభవజ్ఞులగు మనుష్యులుకాబట్టి కార్పొరేషనువారు సమాధానపడుట కొప్పుకొనవలెననియు జి. రంగాచార్యులుగారు చెప్పిరి.

కార్పొరేషను వారిగౌరవమును కాపాడుటయే ఎక్కువ యిష్టమైనను, ప్రస్తుతవిషయములో సమాధాన పడఁగూడదనుట సహేతుకముగ గమనింపలేదనియు, సమాధానపడని యెడల కంట్రాక్టు తీరునప్పటికి కార్పొరేషను వారికి రు. 1½ లక్షలు సప్లయ వచ్చునని తమకు తెలిపఁ బడినదనియు, ఇట్టి సందర్భములలో సమాధానపడెడి యాచారమిదికాకే యున్నదనియు, ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడుగారు చెప్పిరి.

కంట్రాక్టు రద్దుపఱచు విషయమును ప్రాండింగు కమిటీవారి పునర్విమర్శనార్థము పంపవలయునని మరియొకసవరణను ప్రతిపాదించిరి.

గౌ. జే. టి. రామస్వామిగారు సవరణను బలపఱచి గాని ఏ. జే. పవేర్ గారు బలంకపఱచిరి. ఈసవరణ వోటుకు డేబడి నష్టమైపోయెను.

రావు బహదూర్ సి. త్యాగరాయ సెట్టిగారి సవరణ రూపమైన వైప్రతిపాదనము మీటింగు విచారణకు తేలఁబడెను. వోట్లు లెక్కింపఁగా సమానమయ్యెను.

ప్రెసిడెంటుగారు తమకాస్టింగు వోటునిచ్చి యాసవరణ పదిపోయెననిరి. కాని కే. సి. చౌకాచార్యులుగారి ప్రతిపాదనము ననుసరించి పోలోతీసిమాడఁగా నెక్కుడుమంది సవరణ కనుకూలముగనే వోటిచ్చియుండిరి.

అప్పుడు ప్రెసిడెంటుగారు సవరణ యామోదింపఁ బడెనని నిర్ధారణచేసిరి.

అడ్డార్డుగారి సానమున మరియొకరిని నియమించుటను గురించిన ప్రశ్న పిమ్మట చర్చింపబడినది. నీటి సప్లయని పరిశీలించుటకు ఆడ్డార్డు గారిసానమున నొక అసిస్టెంటు యింజనీరును నియమించుటకు సెప్టెంబరు 18 వ తేదీ సభలో తీర్మానింపఁ బడినది. అతనికి నెలకు రు 450 లు జీత మేర్పరుచుటకును 2 సంవత్సరముల వరకు ప్రమామను చేయవలయుటకును అందులకు తగిన సామగ్గ్యము గలవారు స్వచ్ఛేయియలలో దొరకినచో వారికే యాపని నియ్యవలెననియు ఆ సభలో తీర్మానింపబడినది.

అందుకు తగిన వారెవరున్న యా దేశమున దొరకరని యును జీతము విషయమై ఆగస్టు నెలలో తాను వ్రాసిన యుత్తరములను చూడవలెననియును స్పెషలు ఇంజనీరు టి. నెలారంభమున ప్రాండింగు కమిటీవారికి వ్రాసెను. అట్టి యుద్వోగి యీ దేశమున దొరకకు గాన నెలకు రు 500 లు జీతముసాలునకు రు 20 లు ప్రమామను ఉద్వోగమునకు మూడు సంవత్సరముల మితియని యొప్పరచవలెనిట్టిప్రాండింగు కమిటీ వారందు మీదనిఫారనుచేసిరి. 17-వ తేదీ జరిగిన సభలో యావిషయము చర్చింపబడినది. ఈజ్జియుద్వోగి చేయవలసిన పనులకు కావలసిన పరికరము లింకను సిద్ధము కాలేదుగాన నిపుడాతడు చేయవలసిన యవసరముగ పనిలేదనియు కొంత కాలమువరకు నిదానించ వచ్చుననియు స్పెషలుకలర్కుడిపార్టుమెంటులోనున్న రిరు అసిస్టెంటు యింజనీరులలో నొకరి నిందులకు నియమింప వచ్చుననియును జి. రంగాచార్యులు గారనిరి. స్పెషలుకలర్కులో చాలపని అన్నచనియును నిట్టిదు ర్వ్యయమును గమనించుట కొకసహాయము కావలెనని స్పెషలు యింజనీరు కొరెనియును ఆలసింప దగిన విషయము కాదనియు ప్రెసిడెంటు గారనిరి. మహమ్మదు హుస్సేనుగారు గూడ ప్రాండింగు కమిటీవారి సిఫార్సున బలపరచిరి. రావు బహదూరు జి. నారాయణస్వామి సెట్టిగారుగూడ నటులేచెప్పిరి. ఎవరెవరు డరఖాస్తులు సెట్టిగోతాముచూడలేదనియు యాపని భారీవచ్చుటకు పూర్వమే స్పెషలు యింజనీరు నెలకు రు 500లు జీత మియ్యబడునని యింగ్లీషు పత్రికలలో ప్రకటించెననియు అందువలన నిపుడాయన రు 500 కు తక్కువ పనికిరాదను చున్నాడనియునుగాన రు 450 ల కన్న నెక్కువయియ్య బని లేదనియును సి. యం. శివభానమొదల్యారుగారు చెప్పిరి. అసిస్టెంటు యింజనీరు స్వయముగా బుద్ధివిని యోగించి యె నులను చేయవలసియుండగాన నందులకు తగినవారు రు 450 లకు దొరకుదురని సి. సి. రామస్వామి అయ్యగారనిరి. ఏ. సి. పార్థసారథి నాయుడు గారుగూడ వీలతోడనే యెక్కి వించిరి.

నీటిదుర్వ్యయమును కనిపెట్టుటకు ప్రత్యేకసామగ్గ్యముం డవలెననియును అట్టివారు యాజీతమునకు దొరకరనియును లేదా రు 50 లు మాత్రమేగాన కాంక్ష చేసినచో పనిచక్కగా నెరవేరుననియును ప్రెసిడెంటుగారు చెప్పిరి.

రు 50 లు మాత్రమే లేదా గాన రు 450ల కేల యంగీకరింపగూడదనియు స్పెషలు యింజనీరుగారు తమ మాటనెగ్గవలెనని చూడగా కమిషనరులు తమమాట నెగ్గవలెనని యెల చూడగూడదనియును యాకూబు సాహెబుగారునిరి. జీటువేయగ చాలమంది ప్రాండింగు కమిటీవారి సిఫార్సునకు వ్యతిరేకులై యుండిరి.

విధులలో వెలిగించు దీపముల కంట్రాక్టు.

ఈపనికి పెండరులను వెట్టిన విషయము పిమ్మట చర్చింపబడినది. ఆక్టోబరు 23-వ తేదీని జరిగిన సభలో యీ విషయమును నెలట్టు కమిటీవారు మరల బాగుగా గమనింపవలెనని తీర్మానింపఁ బడినది. మేము అచ్చు పెండరుతో పంపిన ఉత్తరములోని మరతులను రద్దుచేసుకొంటిమని యును అచ్చు పెండరు మరతుల ప్రకారము మాత్రమే పని చేయుట కంగీకరింతురనియును సింసరుబ్రదర్సుడైన మోవర్స వాక్ నెలలో మరల వ్రాసిరి. నివ్వకు బ్రదర్సు వారి పెండరు నంగీకరింపరాదని క్రాంప్లసు యింజనీరింగు కంపెనీ వారు యీ నెల 7 వ తేదీని వ్రాసిరి. క్రాంప్లసు సింసరు కంపెనీలవారు నవంబరు 7-10 తేదీలను వ్రాసిన ఉత్తరములను నెలట్టు కమిటీవారు చూచి నివ్వకు కంపెనీవారట్లు సహించుకొనుటలో తప్పులేదనియు వారి పెండరును భూయ పరుపవచ్చుననియును వ్రాసిరి. గౌ. జే. సి. రామస్వామిగారు దీనిని తీవ్రముగ విమర్శించిరి. యుద్ధసేవమున నింసరు కంపెనీ వారు ధలను పొదిగింపరాదనియు గాన వారి పెండరు నంగీకరింపరాదనియును నడిపిరి. సింసరు కంపెనీవారిచెట్లు చాకగా నున్నవని తోచిన నంగీకరింపవచ్చునని సి. సి. రామస్వామయ్యగారు రినిరి. యల్. ఏ. కల్కిననుగారు ప్రాండింగు కమిటీవారి సిఫార్సును త్రోసివేసిరి. సింసరు కంపెనీవారు 66 వేల రూపాయలకు చేసెదమనిరి. క్రాంప్లసు కంపెనీవారు 71 వేల రూపాయలకు చేసెదమనిరి. తిట్టెనకు చేసెద మన్న వారి పెండరు నంగీకరింపక పోయినచో ప్రజలదబ్బు దుర్వినియోగము చేసినవాఁ యగుదుమని యాకూబు హుస్సేను నేటుగారు చెప్పిరి. క్రాంప్లసుకంపెనీవారి పెండరు నంగీకరింపవలెనని హామరణిలు జే. సి. రామస్వామిగారు రిరి. కాని మెజారిటీ వారంగీకరించిరి. మేల 25వ తేదీని సభ కూడును.

విశ్వవిద్యాలయ సభ.

ఈనాటి ఉదయమున విశ్వవిద్యాలయము సభా సమావేశము నిర్వహించినది. సభాసభ్యులు 4-50 మందిలకు : శ్వవిద్యాలయమునకు మొదల ప్రారంభమయ్యెను. అనంత మందికి వైబడి సభ్యులు వచ్చియుండిరి. ఉపాధ్యక్షుడు జస్తి ను వారిను అగ్రాసనాధిపత్యము వహించెను. సభ ప్రారంభ మగుటకు ముందు గవర్నరుగారు గవర్నరుగారి భార్యయు ను కేటడినము దాత్రి భోజనానంతరము 9-30 మందిలకు విశ్వవిద్యాలయసభ్యులకును సభ్యుల భార్యలకును తమ భిక్షనమున వింగా నొసర్చుటకునై ఆహ్వానముచే యుండుట తెలుపబడెను. ఆహ్వానములకు ప్రత్యేకముగా పంపుటకు కాలము చాలనందున నీవిధముగా చేయవలసి వచ్చినదని వెంట్రెండ్రువుగారు తెలియ జేసిరి.

బి. ఏ. వర్తి.

1917 సంవత్సరమునండి అమలులోకి రాదగిన కొన్ని నిబంధనలను డిప్యూటీ డైరెక్టరుగారు పయి వోల్డ్ సంక్షిప్తమున జేర్చువలెనని యుక్తమిందిరి. ఇప్పుడు ఉండు నిబంధనలు 1 మాసాలవరకుండ చేయబడినవగుటచేత వానిని కాలానుగుణ్యముగా నొసర్చుటయననావలసి నుడి విరి. కొత్తనిబంధనలని ముఖ్యవిషయము పరిశ్రాధుని వివిధ యింటినింగుడు కాని మెకానికల్ యింటినింగుడుకాని ప్ర త్యేకముగా సోదమ్యు; ప్రత్యేకముగా పరిక్షింపబడవచ్చును.

ఎ. బి. స్ట్రెంజిగారు యాయుపక్రమమును బలపరిచి సభ్యులు అంగీకరించిరి.

స్వకళాశాలోపన్యాసము.

బి. ఎఫ్. వైజ్ఞానికగారు స్వకళాశాలాపక్షమున హిందూ దేశమునకు ముఖ్యముగా న్యాయమునట్లు ప్రత్యేక భూభాగ సంబంధమున్న భూమిలనుగురించి యుపన్యాసమునొసంగ నియ మింపబడనలెనని ఇ. రిట్టియు. మిడల్ మాన్యుగారు ఉపక్ర మించిరి. 1916 జనవరి మొదలు మాన్యుసమునరకును యా యుపన్యాసములు యియ్యబడును. ఈయుపక్రమము సభ్యుల యామోదమందిరి.

దానము.

స్వకళాశాలా కార్యక్రమాభివృద్ధికి మదరాసు ఆనంత మేజిస్ట్రేటుగారు కె. రాఘవాచార్యులవారు ఒకరిన ఒకరు యియ్యరూప్యముల విరాళమును అంగీకరింపవలసిందిని వివాక బహద్రుడు గోవిందరావున అత్యుగారు ఉపహరించిరి. అట్లు ఉపహరించుటలో దాత ఉదారహృదయునని వివాక ము నిచ్చినారనియు దీని కర్తృత్వ విషయమున యేవిధ మగు నిర్ణయమును వారు పెట్టలేదనియు చెప్పిరి. వివాకము సంగీకరింపవలెనని. ఇ. రిట్టియు. మిడలు మాన్యుగారు బలపరిచినవారు అంగీకృతమయ్యెను.

కార్పొరేట్ యిక్ ను బహుమానములు.

దివాక బహద్రుడు ఎల్. ఎ. గోవిందరావున అత్యు గుగారు వై బహమానములను నిచ్చుటకు జేర్చిన నిబం ధనలోని చేయకగిన కొన్ని మాన్యులను నూచించిరి. ఇప్పుడ యం. యల్. పరిక్ష వాలుగుకాఖలుగా జరుగుచున్నదనియు అందువలన నెవరు ఉత్తములయినది కనిపెట్టుట సాధ్యమకా దనియు నుడివి ఆబహమానములు పరియగురితని యియ్యబడు టకు తగినసదుపాయములను చెప్పిరి. సి. పి. రానుస్వామి అత్యుగుగారు బలపరిచిరి. దాన్తరు స్వామివాదకగార్లు ఈ విషయమున విశ్వవిద్యాలయ సభవారికి మాన్యులనుగుటకు వెంటినరకు మాన్యులదని ప్రస్తావించిరి. ఉపాధ్యక్షుడు దాను ఆప్రశ్నకు ప్రత్యుత్తరమియ్య సంసిద్ధుడగాననియు ప్రస్తుత నిబంధనల నొసరించి యం. యల్. పరిక్షాస్థితి లలో అబహమానములను ఇచ్చుట యసాధ్యమనదనియు న్నరి. దాన్తరై దాన్తరు స్వామివాదకగారు వ్యాఖ్యానాభివృద్ధి సంబంధించిన ఉపసంఘమునకు నీవిషయమును పునర్విచారణకు అనువలెనని సలహానిచ్చిరి. ప్రత్యేకమున పొందింపబడిన నిబంధనల నొసరించి పరిక్షాస్థితి యం. యల్. అన్వైయ పర్యాయములను అపజయమందియుండి ఆసనగ్యా యము నూటికి ఏమగునటుల వంతున సుపాదించి. తేదెగలిగిన యెడలకూడ నీవిహమానమునకు సామర్యమునొసరి. అట్లే సంక్షిప్తములలో వ్యాఖ్య విద్యాభ్యాసమునకుగిన ప్రాప్తా హముండిబాలనియు చెప్పిరి. యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారు సలహాను బలపరిచిరి. దివాక బహద్రుడు గోవిందరావు అత్యుగుగారు తమకావియయన సభ్యులొకమడిదని చెప్పి నందున స్వామివాదకగారి కలహాను అంగీకరించిరి.

శ్రీ లక్ష్మీకళాశాల.

రెవరెండు జి. డి. స్ట్యూ. పి. వెల్ గారు రానందున దివాక బహద్రుడు యల్. ఎ. గోవిందరావునయ్యో గారు యాక్రిందితీర్మానమును ఉపహరించిరి.

1914-15 మొదలు మద్రాసు శ్రీ లక్ష్మీకళాశాలయందు యింటర్ మిడియేటు పరీక్షకు మూడే కాఖ యం. యల్. పరిక్షలకు విద్యార్థినికలను పరీక్షార్థులుగా అందరికంద కలసిందని మదరాసు విద్యాభ్యాసాధికారి కోరికతోక నం గీకరించుచున్నామని : శ్వవిద్యాలయ సభవారు తమ యభి ప్రాయమును తెలుపుచున్నారు. ఈశ్రీకళాశాలను ఉపహరించుటలో ఆకళాశాలను ప్రైవేటుయమన అనుగా అంగీకరిం పరలెనా లేదా అనిచిచారించుట జేర్చిన ఉపసంఘమువారు యన్. యల్. ప్రాయమును ఇచ్చినారని యాకళాశాలయొక్క కార్యక్రమములయొక్క ప్రభుత్వమువారి పూచీలో నుండుటచేత ద్రవ్యోపయమన ఆలోచింపవలసిందని లేదనియు విద్యా కళాధికారి కోరిక కనంగీకరించుట చేత నిజ ముగా కావలసి న పరిచేనవారమునందనియు చెప్పిరి. యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారుగారు బలపరిచిరి. గోవలీయలగు రెవరెండు. జి. పి. కెం. ద్రిగ్గుగారు 1914-15 అను అంకెలపాన మున 1915-16 అను అంకెలను ఉంచవలసిందిని. శ్రీ లక్ష్మీకళాశాలను వై సంక్షిప్తములలో అంగీకార మొసంగుటకు కాము అర్హులైవులేదు. అంగీకారమిచ్చుట తగినదనియు తమయభిప్రాయము. ఆకళాశాలయొక్క భవనమున అధికరించె ఇ కను తగినంతవరకు పూర్తికానందుచే తమయంగీకారము జరిగి నాయాకాలమునకు ప్రసరింపజేయుట సరికాదు. ఆకళాశాలను తొందరలో ప్రారంభించినవారనియు స్వకళాశాల వారును తొందరపడి యంగీకార మియ్యకూడదనియు తమ యభిప్రాయము. ఒక్క సంవత్సర కాలము వ్యవధి పెట్టుకొన్నయెడల సాధన సంపత్తి పరిక్షించుటకు తగిన సదుపాయ మొన్నడును శ్రీ లక్ష్మీకళాశాల అయినంతమాత్రముచేత తొందరపడి అంగీకారమియ్యరాదు. త్వరలోనే మరయొక శ్రీ లక్ష్మీకళాశాల యదేవిధముగా అంగీకారము అనుగరానున్నది. అప్పుడు ఇదివరక ఒక కళాశాలక అంగీకారమిచ్చితిరయను వాదము రానున్నది. పి. కెం. ద్రిగ్గుగారు యా సలహాను మెట్టక గారున ఆర్. లిటిల్ హేల్సుగారున 1911 సంవత్సరమున కళాశాలలకు అంగీకారము నిచ్చునపుడు విశ్వవిద్యాలయము వారు అంగలించిన పద్ధతిని ఉదాహరణముగా నిచ్చుచుబల పరిచిరి. అప్పుటిలో స పూర్ణముగా సాధన సం పత్తిలేని కళాశాలలు అంగీకారము నందలేదు. అంగీకారమును మన్నయెడల విశ్వ విద్యాలయము వారిని బోధనల ననుసరించి సంపూర్ణముగా సాధన సంపత్తి సమ కూర్చియుండవలసియున్నది. ఇట్టివిషయములలో విశ్వ విద్యా లయపు మంత్రులలో విశేషసాధనముండరాదని వెబాయనుడివిరి. ఎల్. వి. దేశికాచార్యుగారు అప్పుటిలో అంగీకార మందిన కళాశాల స్వదేశ సంస్థానములలోనివనియు యా కళాశాల మన ప్రభుత్వమువారి సంపూర్ణాధికారముననున్నదనియు అట్లు మన ప్రభుత్వమువారి సంపూర్ణాధికారములలో నున్నపుడు ఏల అంగీకారమిచ్చుటకు వెకడియవలెనో తమకు తెలియ లేదనియు ముగ్గురు ప్రాప్తెస్టెంట్లొకూడి ఉపసంఘమువారు యా యంగీకారమును కిఫార్తుజేసి యున్నారనియు 1911 సంవత్సరమున అం. యల్. పరిక్ష చేసిన యం. యల్. పరిక్షల ముల 1914 సంవత్సరమున అదేతప్పు ఏల చేయవలెనో తెలియరాలేదని వాదించిరి. ఇంకను కొంతవచ్చ జరిగిన పిదప 1914-15 మొదలు అను పదములు తీసివేయ వలసిందిగా తీర్మానింపబడెను.

ఫింట్ల కాలేజి.

మన్నాగుడి యందలి వైకళాశాలను బి. యె. పరిక్షలో కనకాఖ అనుగా సంగీకరింపరలెనా లేదా యను విషయము చర్చకువచ్చెను. విద్యాభ్యాసాధికారులను విశ్వవి ద్యాలయ కార్యోద్యోగాక సంఘమువారును అంగీకారము నియ్యకూడదని అభిప్రాయపడిరి. బి. యె. నచేకక గారు. యన్. శ్రీనివాసయ్యంగారున రెవరెండు. య. యం. మెక ఫెల్ గారును, గా. శ్రీనివాసకాశ్రీ గారును అంగీకార మియ్యవచ్చుననిరి.

అంగీకారమునకు తీసి సమ్యములను ఆనంగీకారమునకు తీసి సమ్యములను వచ్చినందున అంగీకార మె. పి. నునది. నచనరచనకు పరిచియు గంధములు.

ఇదివరకు యింటర్ మిడియేట్ లోని దేశభాషల కవనరచన పరిక్షార్థులు ఆంగ్లేయభాషలో సారాభిప్రాయ

గ్రహణమునై చదువుచుండిన పరీక్షియగ్రంథములలో రెండ గ్రంథము లాధారములుగా కావలగుచుండెనని ఇప్పుడు దేశ భాషలందు కూడ సారాభిప్రాయ గ్రహణము కొరక చదువుటకు పరీక్షగ్రంథములు యేర్పడియుండుట చేత వైవచనముకు ఆంగ్లేయ గ్రంథ మొక్కటిని దేశభాషా గ్రంథములలో క్రొత్తని ఆధారములు చేయవలసిందని గణ పరిఅత్యుగారు ప్రతిపాదించిరి. కె. వి. రంగసామిఅత్యుగారు బలపరిచిరి.

ఎల్. వి. దేశికాచార్యులవారు యిట్టివిషయములను మొదట ఆయా విద్యాభ్యాస సంబంధించిన బోర్డులలో చర్చించి యా సభవారి యాలోచనకు తేవలసియుందనివిభ్యంతరముచెప్పిరి. గా. రెవరెండు పిట్లద్రెగ్గుగారు ఇంగ్లీషు విషయమున అట్లే చేయబడినదనియు ఇంగ్లీషు భాషల విషయము తాగుగననియు నైనను యా విషయమును యా సభలో నాలోచించుట తగినదే యగుననియు చెప్పిరి. అందుమీదట గణపతి అత్యుగారు ఉపక్రమము సభవారి ఆమోదము నొందెను.

ప్రత్యేక గణపతిమిత్రులు

ఇప్పుటిపద్ధతుల కనుసరించి పరిక్షార్థుల ఆంగ్లేయభాషా విషయమున అన్ని పరిక్షాకాలము కలిపివీడన ఇన్ని గుణములు రావలెనను నియమముందగా దేశభాషలయందు మాత్రము ప్రత్యేక పరిమితులున్నవనియు ఆప్రత్యేక పరిమితులను తీసి వయచి ఆంగ్లేయ భాషలో సమానముగా నొక నియమమును ఉంచుటనుగూర్చి గణపతిఅత్యుగారు ఉపహరించిరి.

పి. లక్ష్మీనరస్య వాయుడుగారు బలపరిచినవారి సభ వారంగీకరించిరి.

పరిక్షలో విభాగములుగా తీరుట.

ఇంటరుమిడియటు పరిక్షలో మొదటికాఖయు మూడవ కాఖయు విద్యార్థులకు బగవుగా నుండుట చేత ను ఇంటరుమిడియటు పరిక్షయే కడపటిపరిక్ష కాకపోవుటచేతను బి. ఏ. పరిక్షలలో కూడ పరిక్షార్థులు. వేర్వేలు కాఖలలో జేరుజేరుగా తేరుటకు అవకాశమరీయ బడియుండటచేతను బి. యె. యందలి గౌరవప్రభుమునకు ప్రయత్నించు విద్యార్థులకు తప్పతగిన వారికి ఇంటరు మిడియటు పరిక్షలో జేరు జేరు సంవత్సరములలో జేరు జేరువిషయములయందు తేరుటకు అవకాశమియవలనని ఉపహరించిరి. జి. పి. కోటిలింగమగారు బలపరిచిరి. ఉల్. బోగారు యాఉప క్రమము పక్షమున మాట్లాడుచు అన్ని విషయములలో నొకే పర్యాయము పరిక్షించుట మాని ఒక్కొక్క విషయమును ఒక్కొక్క సంవత్సరమును పరిక్షించిన యెడల విద్యార్థికి విషయము లందెక్కువ పరిక్రమచేయుటకు అవకాశముండు ననియు ఆతడు విషయములలో చక్కగా గ్రహించినాడా యని నిర్ణయించుటకు కూడ వలసి యేర్పడుననియు ఒక్కపర్యాయము యెంత బరువుమోయగలదని చూడ ప్రయత్నించుట సమాజముగాదనియు నుడివిరి.

రెవరెండు. ఇ. యం. మెక ఫెల్ గారు యాయుపక్రమ మును ఖండించువారైరి. తాము బి. ఏ. పరిక్ష విషయమున నిట్టి యేర్పాటు తగునన్నభిప్రాయము కలవారైనను ఇంటరుమిడియటు విషయము ఇది తగినది చెప్పితిరనలసి యున్నదనిరి. పరిక్షకుపరిక్షకు మధ్యమునకొంతకాలము గడుచుటచేత మొదట తేరిని విషయమును విద్యార్థులు మరచిపోయి బి. ఏలో చదువు పుడు అచ్చట జేర్చువిషయములు గ్రహించలేకపోవరు. అందువలన అంటరి మిడియటు సామె కర్నలదని వారభి ప్రాయపడిరి.

ఎల్. వి. దేశికాచార్యులవారు ఎల్. సి. వార్డువక్ గారును మెక్ ఫెల్ గారిలో జేర్చివించిరి. పి. రామలింగారెడ్డిగారు బి. ఏ. గౌరవప్రతి పరిక్షకు చదువువారికి తప్ప అనుపదముల వదిలి చేయవలసిందని తెలియజేసియుండిరి. గణపతి అత్యుగారు దాని సంగీకరించిరి. రామలింగారెడ్డిగారు మాట్లాడుచు ఇంటర్ మిడియేటు పరిక్ష సామె ఈ ఉపక్రమమువలన తగ్గి పోవునను అభిప్రాయము తెప్పరిరి. పరివసప్రములసంఖ్యతగ్గుట లేదు లేదుటకు నిర్ణయించెడిన గుణముల మితి తగ్గుటలేదు. పరిక్షయొక్కచేన గ్గుటచేత పరిక్ష లకు తేరుటకు సులభమార్గ మేర్పరుచుటయే తయ్యపుక్రమపు టుక్రేకము. సమము తీర్చించుకొనగలగ్గితిలో స్వయమయములను దిగ్గివుటు కంటె పరిక్షార్థులింగను ఎక్కువ సమర్థులతోను ఎక్కువయను కాలముతోను సిద్ధమగుటకు ఈయుక్తము మనిరి. బి. యె. నచేకముగారును ఇంటర్ మిడియేటుపరిక్షలో ఇంగ్లీషులోగాని అభిమాన కాఖలలోగాని ఒక్కపర్యాయము తేరిన పిదప మఱు నానివయమున పరిక్షలో జేజులెనను నిర్ణయము పెట్ట రాదని తీర్మానించవలసిందని తెలిపియుండిన యన్. శ్రీనివాస (10-వత్సర మాయము)

ఆంధ్రపత్రిక.

1914 వ సం॥ నవంబరు నెల 19వ తేది

గురువారము.

మా పురపాలక సంఘము

మా పురపాలక సంఘము వారు మొన్నటి సమావేశమున నిజముగా నొకయనాలోచిత కార్యము నొనర్చి యున్నారు. చింతాకిరము. నోడ్డు కంకర కంట్రాక్టరులు వ్యాజ్యము వేసెదనుని బెదరించిన మాత్రముచేత రాజీ కొప్పకొని యుండుట సమంజసముకాదు. సభ్యులలో నొక్కరు నుడివిగట్లు కంట్రాక్టరులు నిజముగా తప్పు టభిప్రాయము నంది యుండియెవల వాచేత నామాట నుడివించి రాజీకి నెప్పకొనియుండిన నాగుండెడిది. మద్రాసు పురపాలక సంఘమువంటి సామము సామ్రాజ్యముగా నాత్మకారము కాపాడకొన వలసియుండును. అట్టిచోట నిజముగా తమతప్పులేని సందర్భమున జరిగులత్తునకై వారు లెక్కట తెలుపక పై పెచ్చునకు జరిపించినప్పుడు రాజీ పడ జూచుట దుర్బల సూచకము. అసిస్టెంటు సైపరు ఎంజి సీయరు కేర్నరు విషయమునను గొప్పచక్కకు నెడ మిచ్చినారు. అందులో నొకచోట యాకుబ్ హుసేను సేటు గారు రు 500 లకు హాకిరి దొరకు నట్లయిన రు 50 మాత్రము తగిన దొరకకుండుట చిత్రమనియు ఎంజిసీరు మాడెలేగారు రు 500 లని మొదట నుపక్రమించి నందులకు దానినే పట్టి పె నగు లాడుచున్నారనియు జెప్పి అతడే తనమాట నెగ్గించుకొన జూచు నప్పుడు కమిషనరు లేల తమ మాటపై నిలువరాదని వాదించిరి. సేటు గారు ఇంత వ్యక్తిని గురించిన విషయములు సభలో బయట జెట్టుట సామాన్యభావముతో జూచిన నొక వేళ కొంచెము శారవవిరోధముగా కాన్పించు నేమో కాని సి. పి. రామస్వామి అయ్యరు గారు చెప్పినరీతిని క్రొత్తగా నేర్పడనుండు అసిస్టెంటు ఎం. జి. సీరు నిర్ణీత కార్య విధానమును దీర్చులసినవాడే యగుట చేతను నవీనముగా నాతడు విధానముల నిర్ణయ సవరము లేనందుచేతను స్టేడింగు కమిటీ సలహాకూడ ప్రెసి డెంటుగారి విశేష సమ్మతిచే నొగ్గితమయినదే యగుటచేతను మాడెలేగారు ఏగోతమ ఎంజిసీరింగు పనిలో నితరులకు గ్రాహ్యముగాని ప్రతిభ కావలెనని ప్రమపడి పట్టాభివృద్ధిని జెప్పియున్నది. కార్యోపాదన వారు స్టేడింగు కమిటీవారి సలహా ప్రోసి వేసినారు. కావున నిప్పుడు మాడెలేగారు రు 450లకే యిదివరకునైన సభల యభిప్రాయము ననుసరించి సాధ్యమైన యెడల హైందవుని నియమించి లేనిపోని చర్యల కెడమాయక పనిజరిపెద రని నమ్ముచున్నాము. విద్యార్థిపముల విషయమున జరిగిన చర్చయు గమనింప దగినదే. అందులో జె. బి. రా బిన్నుగారు గట్టిగా క్రమపద్ధతికి విరోధమని చెప్పిన సందర్భము ఏమాత్రము క్రమ విరోధముగాదని తోచుచున్నది. రెండు కంపెనీలు టౌడర్లంపివి. ఒక కంపెనీ ఎక్కువ ధరలు చెప్పి యుద్ధకారణముచే యా పాలోపములు రావచ్చునని చెలియకేసిరి. రెండవ కంపెనీ యుద్ధము కారణముగా చెప్పి యొక విధముగా ధరలుప్రాసి తరువాత అధరలు తగ్గుట కొప్పు కొనినది. ఈసందర్భములలో తగ్గుగా వచ్చిన టౌడర్ల సందేహించుటయందేమి లోపమున్నది? వ్యాపారమున నుండికును లాభమే యాదంబము. అట్టి

సందర్భములలో నొకకంపెనీ యుద్ధము కారణముగా ధరలెక్కువ చెప్పి కొంత మనస్థిమితము పడిన తరువాత తగ్గించిన మాత్రముచేత నాట డరంగీకారా వ్యము కాదనుట అనవసరముగా పురపాలక సంఘమునకు నష్టము కలిగించుటే యగునుగాదా! సభ్యులు అట్టి నష్టము కలిగించకుండుట సంతృప్తిరము.

నిన్న సాయంత్రము జరిగిన మన విశ్వ విద్యాలయపు సమావేశమున జర్నకు నచ్చిట్టియు తీర్మానము లగునట్టియు సంగతులు మరియొక చోట ముద్రించెడివి. మన విశ్వవిద్యాలయము వారు ఇంటర్మీడియేటు పరీక్షకుపోవు విద్యార్థుల పలు కొంత దయకొని వేరువేరు విషయములలో ఒక్కొక్కదాన నెక్కొక పర్యాయము వేరుట కేర్నరుచి యుండుట యంతయు జ్ఞాపకాపాత్రము. జె. హెచ్. స్టోనుగారు చెప్పినట్లు ఒక్కయింగ్లీషు యెంబోబగువుగా నున్నది. బరవుగా నున్నదని విషయమును వినిననుసరించి కోసివేయక శ్రీయుత కిట్టచుచి రామలింగారెడ్డిగారు నుడివిగట్లు పరీక్షాగృహ లోను సమస్తతలోను వివిధిగాను అంధానముతోను నభ్యసించి కేర్నరుచి యుండుట మిక్కిలి తృప్తికరము. కాని ఇంటర్మీడియేటు వారికి పాకు మూడుపర్యాయములు పరీక్షకు హాజరుగట్టకే హక్కుండిది ఆర్థిక ముండకూడదని శ్రీయుత లక్ష్మీనరసి నాయకుగారు తీర్మానము తెచ్చుకొని తోచుచున్నది. క్రొత్త మార్పునలన నీతీర్మానము నకు భంగము రాదని విశ్వసించు చున్నాము. మద్రాసు స్త్రీల కళాశాల విషయమున సర్వా విశ్వవిద్యాలయ సభవారు చేసిన తీర్మానమున నొక యనుమానమునకు నెడ మిచ్చుచున్నది. ఆ కళాశాలలోని శిక్షణమునకు 1914-15 సంవత్సరము లగాయతు అనగా కడచిన జూలై మొదలు విశ్వవిద్యాలయము వారంగీకార మియ్యవలసినదని యుపక్రమము. తుదకు నామోదింపబడిన తీర్మానములో నీకాలపు మితితీసి వేసినారు. దీని కర్ణమెమియో మేమూహింపలేము. నా. పిట్టెం డ్రుగ్గుగారు 1915-16 నుండియే యియ్యవచ్చునని యాక్షేపణతెచ్చిరి గాన నీవిధముగా కాలము చెప్పక వదలుటచే కడచిన యెకమాసముల శిక్షణ కంగీకారము లేదని యర్థమా? ఈ విషయము నవ్వలెన స్పష్టపరతురుగాక. ఇక బి.వి. శారవపరీక్ష కొక్క పర్యాయమే పోవచ్చునర్థము కీసివేయించి మూడు పర్యాయముల కివకాళ మిప్పించవలెనని కె. రామానుజాచారి గారి యుపక్రమము. రంగస్వామి అయ్యంగారు ఇంత కంటె ఇన్ని పర్యాయములను నిర్బంధమే లేకయుండుట సమాజసమప్రారంభించినారు. వీరెత్తిన విషయమే యసమగ్రముగా చచ్చింపబడినది. లోకమునందంతట ఉత్తమ విద్య నెప్పుడైనను మనుష్యుడు నేర్చుకొనుట కవకాళము లున్నవనియు ఇంటర్మీడియేటుయిన పిదప ఎం. ఏ పట్టముండు నుద్దేశముతో నెందరో మొదట కొంత ద్రవ్యము సమకూర్చుకొని వత్తరనియు వీరు చెప్పినయంశములు సత్యములు. విశ్వ విద్యాలయమువారు తప్పక విద్యుపక్రమమును ముందుసభలో నామోదించి ఈదేశమున నుత్తమ విద్యకు తగినంత యనుకూలములు కలిగింతురని ఎవరు మాచుచున్నాము.

గోదావరిజిల్లా బోర్డువారిపై ప్రభుత్వము వారు ప్రకటించినవిమర్శ కొన్ని విధముల గమనింప దగినదని యున్నది. రామచంద్రపురము కేషనలు హైస్కూలు ఈ బోర్డువారి యాజమాన్యము క్రిందికి వచ్చినది. ప్రభుత్వమువారి యనుమతి లేక బోర్డువారు యాజమాన్య మంగీకరించుట సరక మముకాదనియు క్రిమభంగము కాకుండుటకొరకు

ఇప్పుడు అనుమతికై వ్రాసికొన వలసినదనియు వ్రాయుచున్నారు. ఇది అధికార కార్యక్రమము లోని యొకవింత. కాకినాడయందలి లేడిహావె లాకు వైద్యశాలలో ప్రసవముకు స్త్రీల యుపయోగార్థము పితాపురము రాజాగారి ప్రత్యేక మున వార్డుకిట్టి యిచ్చి బోర్డువారి స్వాగతముచేసినారు. ప్రఖ్యాత బోధకులగు పితాపురము రాజాగారి యీ బాగుని నిచ్చట ప్రక్రిమ భంగమేమియు లేనట్లు ప్రకృతియేసన్ని యుండునుగాదా! విద్యాలయాన్ని లగుబాలికాబాకులలో విద్యనభ్యసించు వారివిషయముగ రాజధాని దామాషా నూటికి 31-2; 6.0 గోదావరిలో 34-2; 12.1. బాలర విద్యయాదంత విశేషమధిక మభివృద్ధి కలదని చెప్పలేమన్నను బాలికల విద్యవిషయమున రాజధాని దామాషా రెట్టి పుగ గోదావరి సంఖ్య లుండుట సంతృప్తికరము. ఇట్లుండియు స్త్రీలకు నుత్తమ విద్యనెప్పు మధ్యమ పాఠశాల యీజిల్లా యందుండ కుండుట గొప్పకొరంతయే యగును. కావున ప్రభుత్వమువారును ప్రజానాయకులను నీవిషయమున శ్రద్ధచేతురని నమ్ముచున్నాము. పాఠశుద్ధ్యమునకై పై సంవత్సర మీబోర్డువారు రు.98,815లు కర్చుకెట్టిరట. 19 కి-14 రు.6,454లే యట. అందుకయి యిచ్చిన గ్రాంటులలో గూడ రు.42,588 లు నిలువయుండినవి ఏల ఈ ద్రవ్యము వ్యయపడలేదో పనులు జరుగలేదో తెలియదని ప్రభుత్వమువారే వ్రాయుచున్నారు. ఎంతవేరు గాంచినను గోదావరిజిల్లా యందగూడ రాజీయ విషయముల శిక్షణప్రజలకు తగినంత లేదనుట స్పష్టము. తాలూకాబోర్డు సభ్యత్వములు 15 కావడినవి. ఇందుఒక్కొంటి నెవ్వరును కోరనందున ప్రభుత్వమువారెవ్వరినో నియమించిరి. తక్కిన పదునాలిగి ట రమారమి సగము న్గించిన వా లొక్కరికంటె నెక్కువ యుండ లేదట! స్థానిక స్వపరిపాలన మనకున్న కొద్దికైనను ను.యోగించుకొనుటయం దిట్టి మాంద్యము చూపుట గోదావరి జిల్లావంటి జిల్లా ప్రజకు యశస్కరము కాదు. నాయకులం ను విశ్రమచేసి లోకులకు విషయముల బోధింపవలసి యున్నారని మా యభిప్రాయము.

రాబర్టు ప్రభువుగారిని గురించిన వార్తలు పుష్కలముగా వచ్చుచున్నవి. అవి వాణికిరిని వ్యక్తపరచుచున్నవి. మధ్యరంగమునుండి విశేషవార్తలంతగాలేవు బెల్జియనులు మరల డిక్కుముడెవద్ద సముద్ర జలములను వదలినారు. మరల జర్మనుల భాగ్య మభాగ్యమయినది. న్యూపోర్టు, డిక్కుముడె, ఎక్సిను మండలములలో ఘోరమగు పోరాటమును చేసె యున్నది. దక్షిణమున వేలలి ప్రాంతమున జర్మన్లు ఏనుగునదిని దాటప్రయత్నించి మరల గొట్టబడినారు. మ్యూజనది కెషిమగట్టున నిప్పుడు జర్మనులకు విగిలియుండ భాగము బహుస్వల్పము. అదియు దినదినము సంకుచితము కాకిమానదు. నాన హైందవపైద్యములు మరకొన్ని మార్చేయిలును కేపులోదిగి మరలనక్కడ ప్రొంచివారి యుత్సాహ పూర్వక స్వాతమునందినవి. మనచక్రవర్తిగారును, చక్రవర్తినియు హైందవ పైనికులలో ప్రవేశితులైన వారిని వైద్యశాలలలో జూచి వాని నలరించినారు జర్మనులతో నొకాయుద్ధమునకు డిక్కును తలంపుతో బాట్కు సముద్రము నండిలి రుష్యను నొకాదశము పరానమై పోయినది. తూర్పున పసిఫిక్కు సముద్రమున వాయువార్తాయంత్రముతో కూడిన యొక జర్మను యుద్ధనావ “ప్రూసెను” అడనది నిరుప యోగపరచబడి తలససానమున నుంచ బడినది. నార్వే దేశపు

బరోపా మహాసంగ్రామము.

ఇంగ్లండు - ఫ్రాన్సులు

కామరూప సభ.

అందఱు నవంబరు 17:- ఇంగ్లండు శత్రుకాండపతి యగు లయాడ్ జార్జి గారు నేడు కామరూప సభలో ఆర్యుల వ్యయములను గూర్చి ఇట్లు చెప్పిరి:- నేను ఇప్పుడు 1915 సం॥ మార్చి 31 వ తారీఖునకు మనకు కామరూప పొన్ను ఖర్చులను గురించి మాత్రమే మాట్లాడుటలేదు. మనకు కావలసిన దెబ్బలూ ఎంతకంటెక్కువదనో దానిని గురించి కూడ మాట్లాడవలసివచ్చినది. సామాన్యముగ మనకున్న రాజకీయ చాతుర్యంబు యుద్ధపు ఖర్చులకాని, ప్రభుత్వపు ఖర్చులకాని 53 కోట్ల 50 లక్షల పానులు సాంకేతికము చేయబడినది. ఇది గాక 36,957,100 పానులు కావలెను. ఒక్క సం॥ యుద్ధమునకు 45 కోట్లపానులు ఖర్చు అగును. కాట్టి పొన్నుగా కావలసిన దెబ్బలను గూర్చి ఏ మాటలను చేయవలెను. ఇక్కడకంటెక్కువ రెట్టింపుచేయవలెను. ఈయేడు ఇక్కడకంటెక్కువ, ఆర్యులయొక్క మాడక న తుమిద మాత్రము కనూలు చేయవలెను. తేయాకమిద ఇదివరకెన్న పన్నుగాక పాను బకపులదా కి కొంతగా కి పెన్నెల పన్ను విధించవలెను. సారాయి పంపింతుకు క్షీ పెన్నె పన్ను పెంచించవలెను.

ఇదిగాక 23,821,000 పానులు అప్పు చేయవలెను. ఇంత మాత్రము అప్పుచేసినగాని ఈ యేడు ఖర్చులుపోగా కొద్దిగా వైన మిగలదు. కాట్టి 35 కోట్లపానులు అప్పుచేయవలెను. ఈ అప్పుకు నూటికి సుమారు ముగ్గురు వడ్డీ 3 1/2. ఈ అప్పును 1924 నా మార్చి 31 వ తారీఖునా తీర్చి వేయవలెను. 10 కోట్లపానులను అప్పుగా నిచ్చెదమని ఇదివరకే దొరతనము వారికి తెలుసుబడినది. తేయాకు పన్నులను ఈ యుద్ధము 950,000 పానులు, ముందుసంవత్సరము 3,200,000 పానులును సారాయముగిద విధింపబడు పన్నులను, యీ సంవత్సరములో 2,00,000 పానులును, ముందు సంవత్సరములో 17,000,000 పానులును ఆర్యులయచున్నది. ఈ కొంతపన్నులను నిసంవత్సరము 15,500,000 పానుల రాయదినయ్యును. దొరతనమువారు ప్రజలయొద్దనుండి సామాన్య అప్పులయ్యుకొని యాములగ వసలులు ప్రారంభించుచుండును కదా! వీరివలన ఖర్చులు మున్నగునపోనో, కొంతసాము మిగులుచుండును. ఈసామునుండి ప్రతిసంవత్సరము అప్పు దీనికడకే చెల్లించబడుచుండును. ఇదిగాక అసలుసాముల తీర్చివేయుటకాను శాంతిసాములను యంచుచును. ఈసంవత్సర విసాముల విలువచేయబడినది. దీనివలన 2,75,000 పానులు వచ్చును. ప్రస్తుతము మనదేశాదాయము 2,30,000,000 పానులు నెహ్రోయను చక్రవర్తియో మనము యుద్ధము చేసినకాలములో 250,000,000 పానులుండెను. 250,000,000 పానుల ఆదాయముమిద ఆదినములలో విధించి నట్లుగనే యిప్పుడు దేశాదాయముమిద పన్నును విధించితిమేని 700,00,000 చెల్లించవలసివచ్చును. ఇప్పుడు విధింపబడెదమన్న దానివలన ఇంతకు తక్కువ సామగ్గివచ్చును. యుద్ధము చాలకాలమునకు జరుగవచ్చును ఒకవేళ ద్వితీయ సామగ్గివచ్చును. ఇక సంధివిషయమైమాచితిమా శత్రువులు మనమంగిరియందు మరతులకు ఒప్పుకొనరు. శత్రుత్వమునకు యోధుల పరాజయము గలుగునరకును మనము కూడసంధికి దిగము. యుద్ధము చాలకాలమునకు జరుగనోయే అంశము వేసికొనవలయును. యుద్ధము గాక దేశములకు ఇంగ్లండులో చిన్న పురుగులు దివారా యుద్ధమును వికాసకర్మమును ఆస్తియొకవలెను లేదు. ఇందుచే వాతవర్తకము పడిపోయినది. ఇందువలన ఆంగ్లేయవర్తకులకు మంచిలాభము వచ్చుచున్నది. యుద్ధానంతరమిట్టి సందర్భములుండవు. అందుచేత యీసందర్భములోనే కలసికంటే సామగ్గిని రాజకీయమునకును. ప్రజల శాంతిముచే నవలసిన కోరికలను. కొందరు గణాంగములందు తమసామములను సమర్పించుచున్నాడు. ఇట్లు చేయవలసినవారు ఏదో విధముగ సహకర్మముచేయుటకే ఆశావహమో నున్నాడు.

పశ్చిమ తీరమునకు ప్రాంతముమీదుగాను బోయిన మరెయ్యోక జర్మను యుద్ధపురపడవ "వెల్డెన్" అను దానిని నిద్రయోగి చేసితి. ఎక్కినవన ఖగ్రుదీలుగా పట్టినదీ 150 గురు జర్మనులు సింగిపుమునకు తెలుపినారు.

తమకు సాధ్యమగు సంతకముతో దానిలుచేయుట కెవరును వెనుదీయని నమ్ముచున్నాను.

సామగ్గిలో పన్నులు విశేషముగ విధింపబడినవి ఈసందర్భమున రుష్యాదేశపు ప్రజలుకాపిరిత్యాగము ప్రపంచమునకు రిచ్చమును కలిగించుచున్నది మనపూర్వము దేశములో పన్నులు విధించియు ఆ స్వతీసికొనియు పరిపాలనవిలపనచుచు వచ్చిరి. ఆలాపననే మనమును చేయవలయును.

పన్నులు విధించి, సామగ్గిని గాల్చుటకు ప్రభుత్వము నాడుకొని ముందులను చేయదురు. ప్రభుత్వ సందర్భములో దేశములోని ఆ స్వతీసికొని, పన్నులయ్యుకొనలయిన. సారాయముమిద విధింపబడు పన్నును, దీనిని వినియోగించు వారు యిచ్చుకొనలసినందునకు వర్తకులు చెల్లి పవలసినవిలే. ఈ దుకటములు మునవలెనకాక రాత్రిపూట ద్వితీయము సేవయివచ్చుచున్నది. ఇంతవలన విలక్షణకాణదారులకు కొన్ని సామగ్గిలు లభియేయవచ్చును; లైసెన్సులను కూడ తగ్గింపబడును. తేయాకమిద పన్ను చేయవలెను. సారాయము ముట్టక తేయాకను త్రాగువారుకూడ పన్నును చెల్లించుదురు. ఒక ఆస్తిలియాలలో అప్పుతక్కినదేశములన్నటి కంటెను మనదేశములో తేయాకు యెక్కువగా ఖర్చుపడుచున్నది. తేయాకుత్రాగుటకలన మనశాస్త్రము వృద్ధిచుచున్నట్లు కనపడుచున్నది. ఇటీవల తేయాకధాగృద్ధియైంది. కారణపును తగ్గుచున్నది. తేయాకమిద పన్ను విధింపవలసివచ్చినందుననే వాడుకవాంఛునన్నది.

తేయాకును అందరు వినియోగించుదురు. అందుచే యీవత్సరము అందరు చెల్లించుకొనక సీమించి ను. చట్టు వినియోగించుటకు పదార్థము మరియొకటిలేదు. అట్టిది యుండెయెడల దీనినివదలి వేసి దానిమిద పన్ను విధించియందును. ఈ అప్పుయిచ్చువానికి సంవత్సరమునూ నూటికి 4 రూపాయలవంతున వడ్డీ గట్టును. ఈ అప్పు సందర్భములో దేశ భిక్షుబుద్ధిగల లండను బ్యాంకువారు కొన్ని సామగ్గిమును చేయవలసినవారు ప్రజల యుద్ధ సాయము తీసికొని దొరికెను వారు పుత్రులు లభిచ్చెదరు. వీరిని కొనకొనిన వారినుండి వేరే హోమియ్యుకొ కయే మాడు సంవత్సరములకును, అందను బ్యాంకువారు జూరు వడ్డీకి ఒకవంతు తక్కువగా మండుసాము చెల్లించుచుండును. ఇప్పుడు కావలసిన సామగ్గి యిచ్చుటకు మిచ్చుకు కొనుచున్నాను. మనగడకియిం మనమిప్పుడు యుద్ధము చేయుచున్నాము. ఈ యుద్ధ కర్మములకును అప్పుగావలసిన యిచ్చు. ఈ యుద్ధములో జయములో జయము కలిగినయెడల క్రిందియను లేచో నలుగురు మలకనగజాతురు. ఈ యిచ్చుకు సంబంధించిన తీర్మానము లన్నియు సభవారిచే నంగీకరింపబడెనది.

రవ్వనునొకాదశము యుద్ధమునకు జరుగుటలేదు.

అందఱు నవంబరు 17:- జర్మనులతో యుద్ధము చేయుటకే హెల్సింగ్ ఫర్స్టునుండి రష్యానొకాదశము జయలు దేరి నైపుతిరికే పోవుచున్నది నిష్పిట్టలందువారు తంతి వార్తలను ఆ పిచ్చిగమునండి పంపిరి.

పశ్చిమ యుద్ధరంగము.

అందఱు నవంబరు 17:- (సాయంత్రము 6 గంటలు) న్యూస్ పేపర్లు యిజాబి డిక్లయూరేషన్లు. వెనకటికోణాల యంద జరుపబడిన ప్రాంతము నడికీళ్లును గుట్టడి ప్రాంతంబునడిచి. దేశమును మంచివేయకుండ నిశ్చింతపడెనని జర్మనులు చేయు ప్రయత్నములను డిక్లయూరుకు దక్షిణమున కాల్వనదనున్న మన ఫిరంగులు సాకడచేసివి. ప్రవాహము జ్యోతుల కందకములను మంచివేయుటచే వారు వారిని వదలివేయవలసివచ్చెరి. విక్టరీయు ఇజ్బిలకు దక్షిణమున జ్యోతుల తొడకు నివృత్తియొనవలెనది. విక్టరీకొనకలి కాలుకలన నడుమ మన సేనలు ముందుకు వాగిపోయినవి. ఆచ్యుతరీతు మొదలు లాదెస్సినాకును దానియందు ఫిరంగి యుద్ధము జరిగెనది. కనలి కద్ద జ్యోతుల ఎయిసానా దాటటకు ప్రయత్నించిరి. అవట వారు తిరిగివేయబడిరిగా నా శివుచేయబడి టుకొనెరినది. ముఖ్యక ప్రాంతమునకు రెండున్న ప్రాంతమునకు ఫిరంగులయొద్దను తీరముగ జరిగెనది. ఆ గాక కద్ద జ్యోతుల కందక

ములలో చాలవోట మన సైనికులు మండగనలను నెట్టిరి. మ్యూజిక్ డిట్ర ప్రాంతములలో మనవారు ముందునకు పోగలిగిరి. వర్తమాను దక్షిణభాగమున బోవనవోరుగామములో ముట్టమొదటి యిండ్లు మనస్వాధీనమైనవి. మ్యూజిక్ పడమటి గట్టున నెండు మిచ్చెలపటాలము పారిగిడులను గ్రామమును మాత్రమే శత్రువుల స్వాధీనమందున్నది. తక్కిన యాళ్లరంగములలో వ్రాయగలన విశేషము లేకయేలేవు.

క్రిక్ శేషులగు రాబర్టు ప్రభువుగారు.

అందఱు నవంబరు 17:- (సాయంత్రము 6-30) రాబర్టు ప్రభువుగారు స్వతీసికొని శాశ్వతము తప్ప మరెట్టి ప్రాంతమును లేకుండ తక్కిన సైనికుల యొద్ద సామము బడయగలిగిరి. కాన కట్టి మోటుదల దేశపును వినియోగించి యొక్కాపడినామును కట్టి పవలయును. గార్డెస్ ప్రభువుగారికి యుద్ధనీతియగుట ప్రతిభ యసహాయము అంగ్లేయు సైనికులలో నాయన తన్నుతీసాము నాగమించుకొనెను. విషయమును నిర్దిష్టముగా నుడివవచ్చును. ఆయన పం చాలించుకొనిన యనంతరము దేశకీర్తి ధింకుపెయి విను వేసటలేకుండ పడినపాటు నుడవ తరముకాదు. ఆయన తనబాల్య యావదశలను హిందూ దేశమునందు గడపెను. అప్పుడాయన యెట్టి యపాయములకు నెరవక యెదుర్కొనుచు నెట్టి యుద్ధసత్కీర్తియిన సుడ నేనుక సంగ్రామములందు కేగుచు తన సామాన్యమును వేచేలుసారులు వెల్లడించుచుండెను. ఆయన తన కృత్యములను మరణము కలువలెనని కోరియుండినో అట్టి చోటనే చిరక కాయనకు మరణము తలపించినది. ఆయన కీర్తియును పేరును తమకు గడ్డములముగ త్రావార్చియును యిచ్చు నిరంతరమును తలచుచుండుకో అట్టి యిండియా నైపుటలను నూతనముగ పక్షించి ఆయనభావాలగు తన సహోద్యోగులు తిరుగుటను బడియుండ దూరమునండి దాన్ముని వింబడి కిరంగి ధ్యానముల వీరగానము శ్రవణముయై ముందు సహావీర్యాహము ముఖుండలమున నటన మొనర్చుచుండ నానతి రిచ్చిక్రేమకు తనయనువులకు పరిత్యజింపగలసి ఆస్తియు ప్రధాన మర్తగాదు ప్రజలపాన్ మెంటులో నడిచిరి. ఆస్తిర్యామును గూర్చి రెవ్వండు గారును బోవరులాగారునుగూడ ముచ్చటించిరి. పిమ్మట ది సర్వబహాంక కారమును బడసెను. ప్రజల పార్లమెంటు సభలో ఎక్కించినరు గారును ఎంలు కట్టనగారును రాబర్టు ప్రభువుగారి ప్రతాపమును స్మరించిరి. రాబర్టు ప్రభువుగారి యెడలను బిడ్డల యెడలను పార్లమెంటు వారు సానుభూతి కలిగియున్నారనియును కలసకావ్యములనుండి పరామర్శ వార్తలు వార్తల్లో గారికి వచ్చినవియు మార్పిడుగ్రామము చెప్పిరి.

ఫిన్లీరమునయదము

"గ్లాస్టో" తెలిపినమాచారము.

అందఱు, నవంబరు 17:- ఫిన్లీరము సమగ్రతీరమున జరిగిన యుద్ధముగూర్చి గ్లాస్టో ఆరు యుద్ధనాన ప్రకటించిన విషయమును ఆడిట్ రాల్ఫీవారు ప్రకటించిరి. శత్రువులు 12 వైళ్ల దూరమున నగపడిరి. మాన్యుగ్లాస్టో వోలెంటులతోగలసి నేను ముట్టడింపబోవుచున్నానని కనకం గుడ్డొపునకు తెలియ చేసెను. మాన్యు ప్రయయమున రి-మిషములకు 12 వేల గజముల దూరమున నుండి శత్రువులు ఫిరంగులను కాల్చుట కారంభించిరి. చీకటి క్రమకొనకలేతను సమగ్ర మల్లెలలోలముగ నుండుటచేను సమరమున కనకముగ లేకుండెను. అప్పుటికిగూడ హోప్సును, మాన్యును, మంచి చేయబడి యుండుటచే గ్లాస్టోడ రిస్పియూగి పోయినది. బల్గేంటాడ పోరున కల్పించుకొనకో లేదో వివరింపబడి యుంవలేదు.

యువరాజుగారికి సహోదా.

అందఱు, నవంబరు 17:- హెచ్. ఆర్. హెచ్. యువరాజుగారు కీల్లు మ్యాను ఫెర్రింగిగారికి చక్రవర్తియగుగా నియమింపబడి. టిల్లు ప్రకటించబడినది.

వ్యాపి చెడు ఫిరంగిలు.

జ్యోతులై గొప్ప దోచుకోణము.

అందఱు నవంబరు 17:- కొనగొనకలక ప్రాన్సులోని జ్యోతుల వ్యాపిచేను గుడ్డ ముయోగించుచున్నారని ఆ గ్లాస్టో కార్యాలయమువారు వ్రాయుచున్నాను. నకాయము బద్ధియైన జ్యోతుల వ్రాసినకద్ద జ్యోతులందునోకెను.

విక్టోరియా క్రాసు బహుమానములను బహిషకరముగా
గాయములవలన ముగ్గురు చచ్చిరి.

లండను, నవంబరు 18 (రాత్రి 1-30) క్రైస్తవ యాభై
జీవము ధైర్యముగారికి. క్రైస్తవ జీ. రెయివార్లు గారికిని క్రైస్తవ
ను జీవము గారికిని లెవ నెంటు యం. జీ. డి. ముగారికిని క్రైస్తవ
మోన్. యం. రంకెను గారికిని యాభై బహుమానము లొసగ
బహిషకరము. వీరిలో కడపటి ముగ్గురును గాయములవలన చనిపోయిరి.

రాజ దంపతులు.

నెబ్బలతిన్న హిందూదేశ వైవిధ్యము దర్శించుట.

లండను నవంబరు 18:— యుద్ధములో నెబ్బలతిని
మ్యూసార్లు ఆసుపత్రిలోనున్న హిందూదేశపు వైవిధ్యములను
నిన్న బాల్మిచక్రవర్తి గారును, మేరీరాజగారును దర్శించిరి.

“ డెయిలీ మెయిలు ” పత్రిక ఇట్లు వ్రాయుచున్నది:—

రాజదంపతులు ప్రతివైవిధ్యమును చూడగలిగిరి. రాజుగారు
వైవిధ్యములను ధరించు దుస్తులను ధరించిరి. రాజుగారికి మాపిన
సేనలను తాము ఇదివరకు బాగుగ ఎరిగియున్నట్లు రాజు
గారు మాట్లాడిరి. రాజు హిందూదేశపు వైవిధ్యములను హిందూ
స్థానిభాషలో మాట్లాడిరి. వైవిధ్యము చాల సంతోషించిరి.
హిందూదేశపు వైవిధ్యములను మేరీరాజగారు మాట్లాడిన మొదటి
మాటలు ఇవి:— “ సరే! మాకు ఏమి కావలెనో చెప్పడు!
వెంటనే పంపుటకు ఏర్పాటుచేసెదను”

ఉన్ని గుడ్డల కావలెనని సైనికులతోరిరి.

రాజనివాసమును బట్కింగుచోము మందరమునుండి
హిందూదేశపు వైవిధ్యములను ఉన్ని గుడ్డలను పంపుదురు. ఆసు
పత్రినివదలి వెళ్లకముందు రాజుగారు, స్వల్పమును నెబ్బలు
లిని జేరాలలోనున్న హిందూదేశపు వైవిధ్యములను పరీక్షించిరి.
రాజుగారు జేరాలలోనికి వెళ్లి నవ్వుచు వైవిధ్యము “ రాజుగారికి
బయలుకలుగు గాక, బయలుకలుగు గాక, ” యని కేకలుచేసిరి.

తేయాకుపన్ను.

భారతీయ సంఘమువారు కూడదరుట.

కేఫులపు నవంబరు 18:— 8 వెన్నెలు తేయాకు
పన్నును విధించుట సంతాపకరమని భారతీయ రాజ్యాంగ
సంఘము వారిక తీర్మానమును చేసిరి.

ఎ మె ను.

ప్రతికినవా పట్టుకొనుట.

సింగపూరు నవంబరు 18:— ఎ మె ను ఓడను తగుల
జెట్టినప్పుడు చావగా కేషిండినవారిలో ఖయిదీలుగా పట్టుకొన
బడిన 150 మంది సింగపూరునకు చేర్చబడిరి.

మిత్రమండలివారి అభివృద్ధి.

లండను నవంబరు 18:— (రాత్రి 1-30) యుద్ధమునకు
తూర్పునను దక్షిణమునకు క్రైస్తవలపడ వారంభించిరిగాని
వారుకీలని మార్చలేదు. మనము అనుకూలముగ నున్నట్లే గోచ
రించుచున్నది గతకరించు దినుసులలోను కొంచెమోగొప్పయో
యభివృద్ధిని బడయుగలిగి యంటిమి ప్రవీణులను అందుముఖ్య
ముగ ఆర్మెంటేను ఆక్రాసులకులను యాబరునది మీదను
వైశ్రాంతమునందును అరగానులోను మ్యాజుమెట్టలమీదను
మేము క్రైస్తవులను వాకిముంటిమి పోనులలో నిన్న రాత్రి
ప్రకటించ బడినది.

క్రొత్త భారతీయ వైద్యము.

మాక్స్ మున్షర్ల దిగుట.

లండను నవంబరు 18:— నవంబరు 7 దీని క్రొత్త భార
తీయ సేనలు మాక్స్ మున్షర్ల దిగిని. ఆ జల త్రుష్ట తా ము ను
చూపించిరి.

ఎంకం రాబరట్టుగారి ఆంత్యక్రియలు.

లండను, నవంబరు 17:— గురువారమునాడు నెయింటు
పొల్లుపాడి గురిలో క్రికేషన్లకు ఎంకం రాబరట్టుగారికి
యుక్తిమ విధానమున సంత్రిక్రియలు జరుపబడు ను కాంటర
వరీ ఆర్పివిన ప్రకారము లండను విమలగురును కర్మచేయిం
చెదరు. నెబ్బలతిన్న గోరిల క్రక్కనే రాబరట్టు ప్రభు
గారి గోరికాడ కేంద్రమునకు ఉన్న గారుచే పోయినప్పు
డెట్లుల జరుపబడెదో యిప్పుడు గూడనుటలే జరుపబడును.
పిమ్మట కేర పేటికను నెల్లవారును చూచుటకు అనుమతిప
బడును. సామ్రాజ్యమున దర్శి మొదలను వివా సూచన చిహ్న
ములు ధరింపబడుచున్నవి. పూర్వపు పునరుత్పత్తియెడల
నుండియును విశేషముగ నయ్యుచున్నది. కేర పేటిక ఫాక్టోను
చరు వచ్చినది.

బొల్ నులో జాతికరముగు నేర్పాటు

ఆంగ్ల పరామిత్యములలోని (జనరల్స్) వైద్యనాయ
కులు కేర పేటిక నడపించుట:—

లండను, నవంబరు 17:— అతి జాతికరముగు సంశ్లే
కగ్నతో గాబున్న ప్రభువుగారు కేర పేటికను యింగ్లాండునకు
పంపుటకు సీ యుమీ కేర్పించిరి. ఫిరంగినిగల ఆక్రక
పరామిత్యని దశములలోని వైద్యోగ్యములను వచ్చియుం
డిరి. ఆంగ్ల పరామిత్యము (జనరల్స్) ఉత్తమ సేనాను
లు, నానా సేనలలోని వైద్యములను కేరవాహకులుగా
నుండిరి పరామిత్యములను నావికులు పీఠములందు బారులు
దీరియుండిరి. కేర పేటిక వైద్య ఆంగ్ల పరామిత్యముల పరుప
బడియుండెను. వైద్యములు పట్టుబడిరి నడచుచుండెను.
ప్రముఖ బయలుదేరి: పుష్ప తూర్పువివాదములు చెలంగెను.
అనిబొల్ నునుండి తెలిపా వచ్చినది.

లాగ్ కిచనరుగారి ప్రశంస.

లండను నవంబరు 17:— ప్రభువులనధలలో కిచనరు ప్రభువు
గారిట్లు ప్రశంసించిరి. ఆసాన కాలమునకునుగూడ రాబరట్టు
ప్రభువుగారు. హిందూదేశమును గూర్చియు యిండియా సేన
లను గూర్చియు నభిప్రాయము క్రైస్తవ పూనియుండిరి. సామ్రా
జ్యమునుండి యిండియన్ కేంద్రము సమాజము కాట్టి మహా
వైద్యముపుడు యుద్ధరంగమున సమాజము యుండనా వైద్య
మధ్యమున నాయన ముకేరించిరి. మరణ సమయమున గూడ
ఫిరంగుల మ్రోతలను సమాచారం జయధ్వజములను ఆయన
కుత్సానాము కలిగించుచుండెను.

రాబరట్టు ప్రభువుగారు.

హైందవ వైద్యముల యుత్సాహమునకు మూలకారకుడు.

కరణను ప్రభువుగారిట్లు చెప్పిరి:— హైందవ వైద్య
ముల యుత్సాహమునకు రాబరట్టు ప్రభువుగారు మూలకార
ణముగా నున్నారు. ఆయన యొక్క యుక్తిమ చీరతిములో
వెల్ల కడపటి సంపత్తిములలో నాయన బోధించుచుండిన
ధర్మాచరణమే ఆయన కిత్తింత గౌరవము సమపూర్ణమి.

ఇంగ్లండుచేరుట.

లండను నవంబరు 18:— రాబరట్టు ప్రభువుగారికరమును
వైవిధ్యము కాపలాచేయుచు ఇంగ్లండుదేశమున గి హోప్టన్
ఆకు ప్రదేశమునకు తీసికొనివచ్చిరి. హోప్టన్
రాత్రి కేరమును చిచ్చిలో నుంచిరి. కేరమువెంట సర ప్రతాప
సింగుగారు, బాడేపూరు మహారాజుగారు, కృష్ణవేంకటేశ్వర
రాజుగారు, మరెంద్రులు ఇండియను మిలిటరీ ఉద్యోగులు
ఇంగ్లండుకు వచ్చిరి.

ప్రాన్సులో ప్రాధానము.

లండను నవంబరు 18:— రాబరట్టు ప్రభువుగారు సంఘమువారు
ఈక్రింది విషయమును ప్రకటించిరి:— ప్రాన్సుదేశమునందు
బ్రిటీషు సేనల హెడ్ ఆఫీసు మేరీ ఆనుపట్టణములోనున్నది.
రాబరట్టు ప్రభువుగారు చనిపోయినప్పుడు మేరీపట్టణమునం
దలి చచ్చిలో ప్రాధానము లిగిరి. బ్రిటీషు, ఫ్రెంచి, ఇండియ
నువైవిధ్యముల వాగులుత్పత్తి పట్టుబడియున్నందు మేళములు వా
యించుచు ఉత్సవముచేసిరి.

రాబరట్టు ప్రభువుగారి కేర వాహమును ఎనిమిదిమంది
కేరలులు మోసిరి. యువరాజుగారు, కేనాటు ప్రభువుగారు,
కీర్ణమార్ల పర్ బాన్ ఫ్రెంచిగారు, ఫ్రెంచి, బెల్జియను దొర
తనముల ప్రతినిధులగూడ కేరవాహమువెంట నుండిరి.

చెప్పిలో కొంతమంది వైవిధ్యము ప్రాగ్నియములలో
పాటలను పాడించిరి. చిట్టికట్టి ఆసేకమంది ఆఫీసర్లు వచ్చిరి.
మహారాజా ప్రతాపసింగుగారును, బాడేపూరు, క్రైష్ణవేంకట
మహారాజులుగూడ దరుచేసిరి.

కేర వాహము ప్రాన్సులోను, మోటారుబండిలో చెట్టిపూలోన్
నగరమునకు తీసికొని వెళ్లిరి. మోటారుబండినిరక్షించుచు విమా
నము ఒకటివెళ్లిరి.

వై ప్రాన్సుగారి వచ్చినవా.

భిషి నవంబరు 18:— రాబరట్టు ప్రభువుగారు చనిపోవుటకు
పూర్వము కేరక హోప్టన్ లోని తూర్పునకుచేయుచున్న హిందూ
దేశపు సేనలను దర్శించిరి. వీరు హిందూదేశపు సేనలను
దర్శించిన విషయమును గూర్చి ఒకరు ఈక్రింది విషయము

లను తెలిపినారు:— ఒక హోప్టన్ వాన విపరీతముగ కురి
సెను. గాలి తీవ్రముగ వీచెను. తెల్లవారుడప్పుటికి వాన ఆగినది.
సూర్యుడు ప్రకాశించుచుండెను. చలిగాలి వీచుచుండెను. ఈ
సమయములో రాబరట్టు ప్రభువుగారు హిందూదేశపు వైవిధ్య
ములను చూడకపోయిరి. రాబరట్టు ప్రభువు గారికి హిందూదేశపు
సేనలకు క మేండరుగానున్న ఒక కాత్తుగారు స్వాగతముప
గిరి. తరువాత రాబరట్టు ప్రభువుగారు ఆయా ప్రదేశములలో
నున్న హిందూదేశపు వైవిధ్యములను పరీక్షించిరి. ప్రభువుగారు
అక్కడక్కడ వైవిధ్యములను హిందూస్థానిభాషలో మాట్లాడిరి.
వైవిధ్యము చాలసంతోషించిరి. తరువాత రాబరట్టు ప్రభువు
గారు తమకు పాతీష్టీ పాతులగు సర ప్రతాపసింగు గారితో
కొంతకేపు ప్రసంగించిరి. “ సామ్రాజ్యమునందలి ఇతర దేశముల
నుండి వచ్చిన సేనలలో హిందూదేశ
సేనలు మొదటిని మీరువచ్చినందుకు నాకు చాలసంతోష
మొనడి. ఇంకొకరిని హోప్టన్లో ఆస్ట్రేలియా, కెనడా, న్యూజీ
లాండు దేశములనుండిగూడ పంపించుచున్నా. అన్ని దేశము
లనుండి సేనలు మహాపరాక్రమమునకులగు క్రైస్తవులను ఓడించ
వలెనను పట్టుబట్టి వచ్చుచున్నవి” అని రాబరట్టుగారు పృ
తాపసింగుగారిని చెప్పివెళ్లి పోయిరి. వైవిధ్యములందును ప్రభు
వుగారు వెళ్లి పోవునప్పుడు సంతోషధ్వజములు పరిపూరి. సేనలను
రాబరట్టుగారు దర్శించి, వారియెడ సానుభూతిని చూపుటవలన
వైవిధ్యములను మంచి ప్రాప్తి నాము కలుగును. యుద్ధములో
ఉత్సాహముగ పోరుదురు.

ప్రాన్సుకు వెళ్లుటను గూర్చి వివరములు.

అలహాబాదు నవంబరు 18:— పయనీనపత్రిక లండను
విలేజికి టెలిగ్రామును పంపినాడు:— రాబరట్టు ప్రభువుగారు
గడచిన వారము బొల్ ను నగరమునకు వచ్చి ఆస్పత్రినుండి
హిందూదేశపు సేనలను చూచుటకు వెళ్లిరి. వెళ్లి ఒక పటాల
మును పరీక్షించిరి. సయినతులు వీరికి ఉత్సాహముతో స్వాగత
మొసగిరి.

జనరల్ హేన్ గారి బ్రిటీషు సేన ప్రషియను రక్షక సేనను సల
పూర్వముగ ఓడించినప్పుడు రాబరట్టుగారు ఆటటనే యుం
డిరి. ప్రషియను రక్షక సేన ప్రాన్సు, బెల్జియము యుద్ధ
ములలో నుండుటను పట్టిచూడగా జర్మనీవారి దిట్టముగ సేన
లన్నియు ఈ ప్రాంతములనే యున్నవనియు, సేన తీర్పుకొని
యుద్ధములో ప్రవేశించుననియు, రషియా ప్రాంతములకు వెళ్లి
పోలేదనియు తెలియుచున్నది. ఫిరంగుల యుద్ధమును రాబరట్టు
గారు స్వతహాగా చిరి. ఈ యుద్ధమును
చూచినప్పుడు వానలో పూర్తిగా ఓడిపో
యిరి. తరువాత ఒకవాడు మిలిటరీ ఆధికారులతో తమకు
చలిగిగానున్నదని చెప్పి రాబరట్టు ప్రభువుగారు తమదేరాట
వెళ్లిపోయిరి. కుక్రవారమునాటి రాత్రి ప్రభువుగారికి వైద్య
ముచేసినట్లు లక్షణము లగపడెను ప్రభువుగారు వృద్ధులైన
దున గోగము నయముకాలేదు. తాముచూచిన ఫిరంగియుద్ధ
ములో బ్రిటీషు సేనలకు జయముకలిగినదను కృత్తికో చని
పోయిరి. చనిపోయిన సమయములో ప్రభువుగారి పాతీష్టీ హి
తులు కొందరు చావుననేయుండిరి. ప్రభువుగారు సంతోషము
గానే యుండిరి. ఒక చెంబయుద్ధము జరుగుచుండగా యుద్ధ
భూమివికాద ప్రాణములను వదిలిరి.

కలకత్తావారి సానుభూతి.

కలకత్తా నవంబరు 18:— కేదు బరిగిన కలకత్తా ముని
సిపక్ మీటింగులో రాబరట్టు ప్రభువుగారి మరణమునకు
మ్యునిసిపాలిటీవారు చాల చింతిల్లుచున్నారని తమపరమార్థము
రాబరట్టు ప్రభువుగారికి తెలుపవలెననియు రాబరట్టు చరణ
పాల్ బహదూర్ గారు ఒక తీర్మానమును ఉపసాదించిరి.
తీర్మానమును ఉపసాదించుచు రాబరట్టు పాల్ గారు ఇట్ల
నిరి:— ఇంగ్లండులో సంబంధము కలిగియున్నందుకు మనము
గర్వించుచున్నా మనియు, ఇంగ్లండు క్రిరీ మన క్రిరీయని
యు, ఇంగ్లండు ముఖ్య మనదుఃఖమనియు చెప్పుకొనుటకు
గర్వించుచున్నాము. ఈగర్వము దాండి మొనరిచారు. బ్రిటీషు
సామ్రాజ్యమునం భాగస్వాములగు మనకీ గర్వముండదు
సహజము. రాబరట్టు హిందూదేశమునకు ఇదివరకు
రాబరట్టుగారు నున్నటియు, బ్రిటీషు సామ్రాజ్యము
నందలితూర్పుదేశములందలి పట్టణములన్నిటిలో వెచ్చివెచ్చియు
కలకత్తా మునిసిపాలిటీ, రాబరట్టు ప్రభువుగారి మణమునకు
దుఃఖి చుట సహజమే. కుక్రవారమున నవాబ్ నెరాజులో
ఇసాంగరు బలపరచిరి. సభ్యులందరు నెలచి అంగీకరించితిమని
చెప్పిరి.

నాకవారి నవంబరు 18:—ఆదివాసు నాటిరాత్రి 2 గంటలవేళ హుస్సేనురుచేవునా రేవుపవన బోరగిలబడినది. అప్పు డాగ్రోవడమీద 800 మంది మార్గస్థులండిరి. 17 కేక మాలు కనుపడినవి. చాలమంది చచ్చియుండునని తలపబడుచున్నది.

కే. రామానుజా చార్యులవాని ప్రతిపరిక్షిత పరిక్షార్థులు
జిన్నపగ్యాయకు పోవగునను నిర్భయ భయము సరగా
దనియు మాడుపర్యాయములు పోవుటకును
పాయములు ఏర్పడచుటలసి నదనియు, నుత్పక్ర
మించి, కే. వి. రంగనామి అయ్యంగారు కశ్యపిన్ద్రులయపు
అంతర చరిత్రను నెత్తివేరకలసివనియు లేనియెడల ఆ
గురేశ్వరాలాని నాల్గవ అనుపదమునకు గదులు ఆరవ అనుపద
మునుంచలసివదాయు ఇవగకే లేరిపి ముంజీనియు, నాని
క్షయము నాలోచింప కలసివనియు నుడిగిరి రామానుజా
చార్యులవారి యుత్పక్రమము తీర్మానము రాకుండ రంగనామి
అయ్యంగారి యుత్పక్రమము విచారణకు రాజాలదని ఈపాధ్య
క్షులు కానించిరి. అందుమీదట రామానుజా చార్యులవాని
ను తీర్మానమును ఈప సహించిరి. అప్పుడు రంగనామి
అయ్యంగారు తమ యుత్పక్రమమును బట్టించి మాట్లాడుకొరెరి.
ఇతర కేరములలో ఉత్తమువిద్యకు మాఃపురేష్వుడెను అన్య
సింతుకును అనుకూలములు గలవనియు, ఇం
టరెమిడియేటు పరిక్షాలో తేరిక విదకు ఎ. వి. కట్ట
ముందును నాడైకెయితో అనేకులు దానికి దగిసి ద్రవ్యము సేక
రించుకొని నుజుల విద్యాభ్యాసమునకు రావలసి ముంబనియు
అందుచేరి ఇంకకాలములో తేరినకేండ్లు లేనప్పి లేకట్లు యను
నిష్పంధము నెట్టుట న్యాయముకాదనియు వానించిరి. అప్పు
టికొకాత్రి 1 కంటితై ముంజీంగునకు విషయము అంగరకు
కుద్యముగా వాగ్దించు కలసివచ్చుటచేయునీ. సి. గ్రామ
స్వామిగార్లుగారు ప్రేమకృష్ణునిను బలపరిచి విడిదట
నరి. సి. దేశికచార్యులవారి తోని సహనంచి సుఖముగింపు
చేయ బడిది.

THE GREAT EUROPEAN WAR.

LLOYD GEORGE'S BUDGET;

PROGRESSIVE TAXATION.

ANOTHER INDIAN CONTINGENT AT MARSEILLES.

H. M. King Emperor's Visit to Our Wounded.

THE LATE EARL: MAHARAJAHS ESCORT THE BODY.

(REUTERS AGENCY)

Telegrams are pouring in with reference to Earl Roberts' demise—condolences and appreciations. From the central theatre of war we have not much news. The German position at Dixmude is jeopardised by fresh flooding operations. Fresh bombardment proceeds in the Nieupoort, Ypres, Dixmude districts. Germans are unable to make any headway. Their attempt to cross the Aisne at one point has been repulsed. On the left bank of the Meuse very little still remains in German hands. Another Indian contingent has landed at Marseilles and evoked further enthusiasm. Their Majesties our Emperor and Empress have visited our Indian wounded soldiers and cheered them. Russia has moved to give Germany a naval battle. One German warship "Preussen" with wireless installation has been interned at Subang in the Pacific. Another German auxiliary cruiser "Berlin" has been interned at Trondheim on the western coast of Norway. 150 of "Emden's" crew taken prisoners have arrived at Singapore.

CREAT BRITAIN.

The British Budget. GOVERNMENT'S PROPOSALS.

Mr. Lloyd George's Speech. How the Cost is to be Met.

LONDON, November 17.
The following is continuation of Mr. Lloyd George's speech:—

The tea duty would produce £950,000 this year and £3,200,000 next year. The beer duty would produce two millions this year and seventeen millions next. The new taxation this year would realise fifteen and a half millions and the suspension of the Sinking Fund two and three quarter millions.

The Chancellor declared that the income of the country at present was 2,300 millions sterling per annum whereas in the Napoleonic war it was 250 millions. If we rose to the heroic level of our ancestors we should now be raising almost seven hundred millions a year. The war might be long or short but we were fighting an enemy who would submit on no terms we could accept (cheers) or on no terms we could prudently accept without a smashing defeat. A wise Chancellor must estimate on the longer period.

He dwelt on the advantages the British manufactures enjoy in neutral markets during the war but he emphasised the serious position that would arise at the end of that period. Consequently the nation must raise as much money as possible from taxation during a good period.

It was a time of sacrifice. The people who could not give their lives were anxious to assist. He did not believe that any would grudge a fair share of his possessions.

Russia was being taxed heavily in that wonderful spirit of abnegation which was a marvel of the whole world. We should strengthen our credit by following our best financial traditions and levying fresh taxation.

Government would make proposals for raising substantial sums by taxation. This was a case where all classes of the community should contribute. The duty on beer would fall upon the consuming public and not on the trade. Certain concessions would be made to retailers and brewers in view of the curtailment of hours and the licence duty would be proportionately abated.

The only chance of getting at the elusive teatotaler was by taxing the tea. We drank more tea than any where except Australia and it seemed to have an excellent effect on our fighting qualities. There had recently been a rise in the price of tea but tea prices had been coming down.

He regretted taxing tea and said that if he could find any other way of levying a contribution upon every class of the community he would not propose this tax.

The issue of a war loan would take the form of an inscribed stock or bearer bonds. The yield from the loan to the investor allowing for redemption would be exactly four per cent.

The Bank of England had particularly undertaken to give the most important facilities in connection with the new loan. The bank for three years would be prepared to make advances against deposit of war stock taken at issue price without collateral security and at one per cent below market rate of interest.

He appealed for support for the new loan. It was a loan to help this country to fight this battle for her existence. Victory meant value and defeat meant depreciation. It was an excellent investment because the credit of Britain was still the best in the world.

Mr. Lloyd George was loudly cheered on resuming his seat. All the resolutions were passed and the war loan prospectus was issued to-night.

In South Africa.

THE TEA DUTY.

Indian Association's Protest.

CAPETOWN, November 18.
The Indian Political Association has passed Resolutions regretting the tea duty of eight pence.

THE TEA DUTY.

Increase Calmly Received.

CALCUTTA, November 18.
The increased tea duty was received calmly here. The effect has been largely discounted in anticipation even ten penny or shilling duty having been considered not unlikely. The difficulties in financing Russian demand and prohibition of export to neutral countries are considered much more serious factors in the tea situation. If the Russians succeed in financing their demand tea will boom in spite of the increased duty.

THE GERMAN MINES.

Mr. Asquith's Statement.

LONDON, November 17.
Mr. Asquith speaking in the House of Commons laid strong emphasis on Germany's activity in mine laying, which, he said had compelled Britain to declare the North Sea a military area. The Government, however, earnestly desired to interfere as little as possible with neutral commerce.

The Prince of Wales.

Gazetted Aide-de-Camp.

LONDON, November 18.
The Prince of Wales has been Gazetted Aide-de-Camp to Field Marshal French.

V. C.'s FOR OFFICERS.

Three die of Wounds.

LONDON, November 18.
The five officers to receive the Victoria Cross are Capt. F. O. Grenfell, Ninth Lancers; Capt. D. Reynolds, Field Artillery; Capt. T. Weight, Engineers; Lieut. M. T. Deane, Royal Fusiliers and Capt. H. S. Ranken, Medicals. The three last-named have died of their wounds.

THE PACIFIC BATTLE.

The "Glasgow's" Report.

The Battle Described.

LONDON, November 17.
The Admiralty publishes the Cruiser "Glasgow's" report of the Chilean Coast battle where it appears that the enemy was sighted at a distance of twelve miles. "Glasgow" signalled to the "Guns" that she was going to attack with "Monmouth," "Glasgow" and "Otranto." Five minutes after sunset when the British ships were silhouetted against the after glow the enemy opened fire at twelve thousand yards. The growing darkness and heavy sea made firing difficult. When the "Glasgow" and "Monmouth" had apparently been sunk the "Glasgow" escaped in order to avoid destruction.

The report does not mention "Otranto" as having taken part in the fight.

TELEGRAMS.

THEIR MAJESTIES.

Visit Indian Wounded.

LONDON, November 18.
The King and Queen yesterday visited the wounded Indian soldiers in New Forest.

The "Daily Mail" states that Their Majesties conversed with every single soldier. The King wore the Field Marshal's uniform. His Majesty showed remarkable knowledge of the Regiments represented and spoke a few words in Hindustani much to the soldiers' delight.

The Queen's first remark was "now just tell me anything you want and I will get it sent down."

The result is that numbers of warm clothes will be sent from Buckingham Palace. Before leaving the King reviewed hundreds of slightly wounded Indian soldiers outside the tent amid shouts of "Victory to the King-Emperor."

Casualties.

The following Casualties are announced.

Killed.

Lieut. Anderson, Cheshires; Capt. F. C. Dunlop, Manchester; Lieut. J. Geoghegan, Inniskilling Fusiliers; Lieut. Grave, Bedford; Lieut. R. D. Harding, Bedford; Lieut. J. Monckton Scots Guards; Captain Pollock-Hudall, Suffolks; Capt. A. L. Prince, Loyal Lanes; Major C. St. John West Yorks; L. M. Travers and Lieut. Banning, Munsters Fusiliers; Capt. L. A. Cano, East Lanes; Lieut. E. Dolphin, Hampshire; Lieut. R. Gipps, Scots Guards; Lieut. C. Haigh, West Surreys; Capt. A. Nesbit, Worcesters; Capt. J. Valentin, South Staffs; Lieut. Waghorn, West Kents and Capt. Wilson, Seaforth.

Died of Wounds.

Capt. R. A. N. Smyth Garrison Artillery; Second Lieut. J. Stirling Stuart, Scots Guards.

EARL ROBERTS.

Secretary of State's Communication to the Viceroy.

DELHI, November 18.
Two days before his death Lord Roberts paid a visit to the Indian Troops at the front, and the following account from a responsible quarter has been communicated to the Viceroy by the Secretary of State:—After a night's heavy rain and wind the morning broke cold and clear, and Lord Roberts arrived at the Corps Headquarters in brilliant sunshine. He was welcomed by Sir James Wilecock and inspected the Guard-of-Honour of British and Indian troops drawn to receive him. The Field Marshal then went to the Divisional Headquarters and that of the Cavalry. At each two men from each unit were drawn for inspection. The Field Marshal paused here and there with a kindly question in Hindustani which was keenly appreciated by those who had the honour to represent their Corps. Lord Roberts conversed a few minutes with his old friend Sir Pertab Singh in words of welcome and encouragement to officer. The Field Marshal as Colonel-in-Chief bade them remember that the Indian Force was the first Imperial contribution to the Empire's Field Army. They would soon be joined by an Australian Contingent, a Canadian Contingent and a New Zealand Contingent, all determined to bring the struggle against the powerful relentless enemy to the only possible conclusion. He left amid cheers from each headquarters. News of his visit and his constant interest and sympathy will encourage and inspire the Force in the task before them.

SOME FURTHER PARTICULARS.

ALLAHABAD, November 18.

The "Pioneer's" London correspondent cables:—Lord Roberts arrived at Boulogne early last week and went direct to the Indian Army Corps, where an inspection of the most imposing kind was held amid an enthusiastic welcome. Lord Roberts arrived on the ground in time to participate in the Victory of General Haig's corps over the Prussian Guards, which was decisive and revealed to us that the best German troops were still in the West and are coming on after resting, and that no great withdrawal to the East has ever taken place. Lord Roberts spent some time with the artillery in action and was drenched through. That day he turned to the staff and said that he felt chilled and returned to his billet in a village. On Friday night symptoms of Pneumonia appeared. His age prevented recovery. He died with the knowledge that the guns he had watched were successful and the troops had secured a great success. Some of his old friends were with him at the last. He seemed happy and died on the field just behind the batteries in action.

IN PARLIAMENT.

Tributes in the Lords

Lord Kitchener.

LONDON, November 18.
In the Lords to-day Lord Kitchener said: "To the very end Earl Roberts took the keenest interest in India and the Indian Troops. He was always in the midst of the greatest Army the Empire has ever put in the field, with the sound of shells and the cheer of his comrades still ringing in his ears."

Lord Curzon.

Lord Curzon said Lord Roberts was the incarnate spirit of the Indian Army but perhaps the principal service rendered during the last years of his life marked the most important epoch of his great career.

TELEGRAMS.

Death of Earl Roberts.

THE FUNERAL.

At St. Paul's.

Grave Next to Wolsey.

LONDON, November 17.

It is officially stated that the late Earl Roberts will be accorded a most impressive military funeral in Saint Paul's on Thursday the Archbishop of Canterbury and the Bishop of London officiating. The late Field Marshal's grave will be near those of Wolsey and Nelson.

A ceremony similar to that on the occasion of the burial of Wolsey will be performed and afterwards the Cathedral will be open to allow the public to view the coffin.

Already the Empire is in mourning and tributes continue to arrive from all parts of the world. The coffin has arrived at Folkestone.

Conveyance of Remains.

A Touching Ceremony.

FOULGNE, November 17.

With the most touching ceremony Earl Roberts' remains were embarked for England. They arrived escorted by a staff of officers of artillery and the Army Service Corps. The pall-bearers were British and French Generals, and officers of the Army and Navy. The streets were lined with French soldiers and bluejackets. The Catafalque was covered with French and English flags. The troops marched past and bugles sounded as the vessel departed.

THE BODY AT FOLKESTONE.

Sir Pertab Singh as Escort.

LONDON, November 18.

The remains of Earl Roberts guarded by soldiers remained for the night in the chapel on the quay at Folkestone. Sir Pertab Singh, the Maharajah of Jodhpur and the Maharajah of Kishengarh with two other Indian officers accompanied the body to England.

IMPRESSIVE FUNERAL SERVICE.

In the Mairie.

LONDON, November 18.

The Press Bureau states that an impressive funeral service was held at the Mairie in the French town which is the headquarters of the Expeditionary Force. The British, Indian and French troops marched alternately in procession accompanied by pipers and French trumpeteers.

Eight Generals were pall-bearers. The Prince of Wales, Prince Arthur of Connaught, Field Marshal Sir John French and representatives of the French and Belgian Governments followed the gun carriage.

A choir of soldiers accompanied and on harmoniums sang hymns in the improvised chapel. The officers present included Maharajahs Sir Pertab Singh, Jodhpur and Kishengarh.

British Buglers sounded the "Last Post" as the coffin was placed in a motor ambulance en route for Boulogne and an aeroplane protecting the procession dipped in salute.

Condolence Resolution.

CALCUTTA, November 18.

The corporation to-day adopted a resolution moved by Mr. Radhakrishnan Pal expressing sorrow at the death of Lord Roberts and offering condolence to Lady Roberts and family.

Public Offices Closed.

CALCUTTA, November 18.

All public offices Civil and Criminal Courts in Bengal remain closed to-morrow Thursday on account of the funeral of the late Earl Roberts.

FRANCE.

THE INDIAN FORCE.

Another Contingent.

Landed at Marseilles.

LONDON, November 18.

The landing of a fresh Indian contingent at Marseilles on November seventh evoked tremendous enthusiasm.

A PARIS BULLETIN.

LONDON, November 17.—(G.O. 2, M.)

A communique published in Paris says. In Nicopolis and Dixmude districts the bombardment has been resumed more violently than on previous days. Our artillery on the Canal southward of Dixmude stopped the works being prepared by the Germans with the object of attempting to check inundations. The enemy have also been compelled to evacuate their trenches which have been reached by water. The German attacks southward of Bixchoote and southward of Ypres have failed. We progressed between Bixchoote and the canal. There has been violent artillery combat

TELEGRAMS.

from Armentieres to La Bassée. The Germans endeavored to cross Aisne near Vailly but were either repulsed or destroyed. There has been violent cannonade above Vailly and in the region of Rheims. In Argonne we mined a number of German trenches and on the heights of the Meuse we again advanced at several points. Southward of Verdun we seized first houses in the village of Cheuvoncourt. Barracks of Saint Mihiel Garrison and village constituted the sole "Point D'appui" still held by the enemy on the left bank of the Meuse. There is nothing to report on the remainder front.

BELGIUM.

THE FLOODING OPERATIONS.

Endanger German Positions.

LONDON, November 18.

The new flooding operations have jeopardised the German position at Dixmude. The whole area in the triangle Dixmude-Oostkerke-Katskerke is inundated. A forward movement by the enemy would be a dangerous expedient. When the waters were released numbers of men were cut off from the main body and found it impossible to return.

Hundreds died of starvation.

GERMANY.

GERMAN PROCLAMATION.

Guerrilla Warfare Urged.

LAHORE, November 16.

LONDON, November 16.—The "Standard's" correspondent at Amsterdam says that a German Military Proclamation circulated in East Prussia states that it is the duty of every man capable of bearing arms to stem the invasion and harass the enemy. The men of the Landsturm thus engaged should wear civilian dress in order to be better able to attack the enemy unawares. The "Central News" telegram says:—Letters from Germany show a complete change of tone. They no longer speak of the victory but of resistance to the last.

A German Cruiser Interned.

LONDON, November

CHRISTIANA:—The German Auxiliary Cruiser "Berlin" arrived at Trondheim on Monday. She has been interned.

RUSSIA.

The Russian Fleet Sails.

LONDON, November 17.

AMSTERDAM:—Swedish telegrams state that the Russian fleet has left Helsingfors in a south-westerly direction to give battle to the Germans.

India and Russia.

Scene in a Theatre.

PETROGRAD, November 18.

The Russian appreciation of the Indians' aid to the Allies was shown in the Theatre yesterday when a scene in an opera depicting the arrival of Indian guests from Overseas was received with roars of cheering.

GENERAL.

THE "EMDEN."

Survivors' Arrival.

SINGAPORE, November 18.

One hundred and fifty of the "Emden's" survivors who have been taken prisoners have arrived here.

Secret Wireless Installation.

On a German Warship.

BATAVIA, November 18.

A concealed wireless installation, has been discovered on the German warship "Preussen" which has been interned at Sabang. The Commander and the wireless operator have been arrested.

German Wireless Station In U. S. A.

JACKSONVILLE (FLORIDA), November 18.

Government agents are searching for the secret wireless alleged to have been established at Everglades by ten men landed from a German cruiser disguised as lumbermen.

INDIAN TELEGRAMS.

(Associated Press Agency.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 18.

The Viceroy has received the following telegram from the Secretary of State dated yesterday:—

H.R.H. Prince of Wales has gone to the front.

German Troops Hurled Back.

A French official communication reports that the German troops trying to cross the river Yser between Dixmude and Bixchoote were hurled back beyond the bridges.

The French also repulsed the attacks on the central portion of the line.

Eye-Witness's Statement.

An eye-witness in the French Headquarters says:—Evidence shows that the Germans are beginning to be affected by heavy losses. The young men of the new corps cannot stand the fatigues of campaigning and have only eight weeks training and practically no instruction in musketry and still they are fighting with stubbornness and recklessness.

Russians Satisfied.

From the Eastern front there is no official news.

The "Morning Post's" Petrograd correspondent hears from an high authoritative source that the Russians are satisfied with the progress all round.

War Millions.

Considering the fighting of the British soldiers magnificent and of the fleet invulnerable the Commons were asked for an additional £225,000,000 for war calculating the daily cost at about £1,000,000.

Fresh Indian Contingent.

The "Times" Marseilles correspondent describes the enthusiastic reception of fresh contingent of Indian troops on 7th November. The organisation and soldierly bearing of the troops have much impressed the French who felt good satisfaction at a great body of Imperial troops being carried over across the world in perfect security thus manifesting the value of the command of the sea.

Turks Severely Handled.

De-La Mains brigade severely handled the Turks on the right bank of the Shatt-el-Arab on 14th and 15th and defeated them after a stubborn resistance with heavy losses. Mr. Barrett arrived on the 14th with further forces.

INDIAN TROOPS AT SHAB-EL-KHARIB.

Particulars of the Operations Against

Shab-el-Kharib.

DELHI, November 18.

In consequence of Turkish occupation of Shab-el-Kharib, where the Turks erected forts and placed heavy guns in position with the object of causing the passage of the Strait of Bab-el-Mandeb and of threatening the cable station at Perim, the British Government had been constrained to take measures to put a stop to this aggressive action. A British force arrived off Shab-el-Kharib before day night on the 14th November, but, owing to rough sea, could not land until about 10 A.M., when a successful disembarkation was effected under cover of the fire of H.M.S. "Duke of Edinburgh". The Turks opposed the landing and subsequent advance to the fort with both infantry and artillery fire from well-concealed positions, but their resistance was speedily overcome and the enemy fled with a loss of six killed and several wounded and prisoners. The difficulties of landing alone prevented the capture of the whole garrison. The British force captured the forts, whose heavy armament consisted of two breach loading six-inch guns as well as six field guns and a quantity of ammunition. These, with all the defences and magazines, were destroyed and the force re-embarked on the 14th November. The Arab villages in the vicinity were in no way molested. The British losses in this operation were four Indian ranks killed, and one British officer and fifteen Indian ranks wounded.

THE OCCUPATION OF FAO.

Particulars of Operations.

DELHI, November 18.

In order to preserve the neutrality of Persia and to safeguard the interests of the Arab tribes on the banks of the Shatt-el-Arab, which had been blocked by the Turks, thus preventing the passage of vessels to remove the date crops, the British Government despatched a force to that river with orders to secure the passage of the waterway but not to land on the Persian bank. This force, in co-operation with H.M.S. "Ocean," successfully occupied Fao on the 8th November and has subsequently advanced up the river to Sabhan within 8 miles of the junction with the Karun river. At Sabhan the force repulsed an attack on its outposts on 11th November, when the enemy admit 80 casualties, and on November 15th captured the Turkish entrenched camp 4 miles above Sabhan, inflicting considerable losses on the enemy. H.M. ships in the river co-operated on the 15th.

The Casualties.

The following casualties occurred during the successful landing at Fao and subsequent operations undertaken for the defence of the Shatt-el-Arab up to November 15:—

Killed in Action.

DORSET REGIMENT:—Privates No. 7648 Eaton, 8565 Northover, 6507 Watson, 8670 Smith, 8318 Begg.

Died of Wounds.

20th D.C.O. INFANTRY:—Major R. Ducat.

Wounded.

DORSET REGIMENT:—Lieut. G. D. Yeatman; Sergeants 6593 Dible, 6600 Dismore, 6661 Stevens, 7395 Pierce, and 6455 Gray; Corporals 8085 Marshall and 6959 Anderson; Lance Corporals 8338 Buckland, 8457 Amang, and 8695 Castaldine; Privates 7616 Austin, 7659 Smoker, 7769 Terrell, 7851 Tucker, 8456 Stevens, 9335 Sears, 8706 Penat, 8420 Sellers, 8121 Blake, 9016 Lewis, 6842 Woods, 8542 Steer, 8366 Adams, 8462 Piggott, 8812 Perkins, 7864 Carter, 8554 Biddlecombe, 8262 Searge, 9272 Tritant, 8255 Law, 8683 Dorman, 8910 Spers, 8684 Gibsonham, 8710 Brown, 7545 Freyinger, 9751 Aston, 6556 Budler, and 8101 Brown.

16th RIFLES:—Captain G. C. Malleon.

117th MAHARATTAS:—Captain K. Franks.

పిల్లల ఆటవస్తువులు.

జర్మనీదేశమున జరుపబడుచున్న చిల్లర పరిశ్రమలన్నిటిలో పిల్లల ఆటవస్తువుల పరిశ్రమ చాల ముఖ్యమైయున్నది. వారు ప్రతివసంతకమునను దక్కలేని యాటవస్తువులను చేసి ప్రపంచమందన్ని దేశములకును పంపుచుండిరి. ఆంగలో క్రిష్టమను పండుగులలో నవి దుకాణములలో విరివిగా ఛల్లిపోవుచుండెను. సాధారణముగా నీయాటవస్తువులను జర్మనుప్రజలు వారివారి యాండ్లలోనే తయారుచేయుచుండిరి. ఇటీవల మరబొమ్మలను చేయవారందరించి వానిని కాయచక్కన నమ్మించుటచే నావ్యాపార మతిక్రిముగ చాలకరకు పెరిగిపోయినది. ఈసంవత్సరము ఆటవస్తువులు దిగుమతులలేవు. ఇదికేవలము నష్టమనరాదు. ఏమనిన యీపిల్లల యాటవస్తువులకొరకు సామ్యు వినియోగించు విషయమును మనమాలొచించుకొనుట కవకాశము తటస్థించినది. ఈఆటవస్తువులు పిల్లలకు ఆనందము కలిగించుటకు దోహదపడుచున్నదిగాని ప్రపంచమునందధికభాగమున తమవ్యాపారమును వ్యాపింపజేయ వలయుననుకలంపుతో పిల్లల యొక్కనిజనుగునభివృద్ధికి భంగకరమగువిధానమునేజర్మనులవలంబించిరను నుద్దేశ్యము నాటచాలకాలమునండికలిగియున్నది. దుకాణములలో నమ్మబడు ఆటవస్తువులలో చాలవరకు పనికిమాలిన వస్తువులే వస్తూతాముగ తయారు చేయబడినవిగా నున్నవిగాని అవి నూత్యముగ విరిగిపోవును. విరిగిపోయినవో మరియొందులకును పనికిరావు. పిల్లలకుసంతోషము కలిగించుటకాటవస్తువులు దోహదపడి యున్నవి. మరబొమ్మలను చాల బాగ్రతగా వాడవలెను. క్రిష్టవారాబొమ్మల వాడించుటను కొన్నిసారులు చూచునదికి పిల్లలకువినుగు జనించును. కాన నిట్టిపద్ధతినిమాని పిల్లలస్వయముగా నుపయోగించగలిగినట్టియు స్వయముగా నాడుకొనగలిగినట్టియు సామాన్యపు బొమ్మలను తయారుచేయు పద్ధతిని మన మవలంబించుటయే యుత్తమమని నాకుతోచుచున్నది. కాన కొన్నియొడ్లనుండి జర్మనులు మన కంటగట్టుచున్న పనికిమాలిన ఆటవస్తువులను విసర్జించి పిల్లలందుకొనుటకు యేవి యుపయోక్తములొ, యేవి కానో,యను విషయమును కొంత యోచింపదగును.

ఈ ఆటవస్తువులవలన విద్య నేర్పరలెనని నా తలంపుగాదు. పిల్ల లాడుకొనుటకు యేవి యుపయోక్తములొ వారికి సంతోషము గలిగించుటయేగాక వారి యుత్తమ శక్తులను అభివృద్ధిపొందించుటకేది తగినవియో అట్టియాట వస్తువులను తయారు చేయుటకు తగిన యవకాశము చిక్కినదని నాతలంపు. హిందూదేశమునందు కూలిచాక, శిల్పినిగల పరివాండ్రకు లోటులేదు. కాన నట్టివారు తమకాలమును మాపుట కనుగునట్లు యావరిశ్రమమున,హిందూదేశమున జరుపుట కనుకూలములకలవు. ఈదేశములో నిదివరక ఆటవస్తువులు చాలగా తయారు చేయబడుచున్నవి. వాని చువత్కారము పెద్ద వారికింపు గొలుపక పోయినను అవి ఎవరి కొరకు చేయింప బడినవో అట్టి పిల్లలకుమాత్ర మవిచాల ముదముగలిగింప జాలియున్నవి. కాని యావ్యాపారము కేవలము నిరుత్సాహముగాను నిర్లక్ష్యముగాను గతానుగతముగను నున్నవిగాన దీనిని ప్రసరణపరిచివేయుట యావశ్యకము. పాశ్చాత్యమిత్రకాలలలోగూడ నీ పరిశ్రమ నేర్పబడదగును. అక్కడక్కడ జరుగు వస్తుప్రదర్శనములలో నాయాప్రాంతములలోని యాటవస్తువులనుగూడ ప్రదర్శింప జేయదగునని నేను తలంచుచున్నాను. ఆటవస్తువులు చేయుపరివాండ్రు ప్రతి పట్టణమునను గలరుగాని వారి కూచో పోహములు తక్కువగాన వారిని తగిన మార్గమునందు ప్రవేశ పెట్టుట యవసరము. బాలికలు పసిబడ్డలయొక్కతిగల బొమ్మలను చాల ప్రేమించురు. జర్మనులవలె బొమ్మలను పింగాణి ఎరుగుకొమ్మలతోచేయ సాధ్యముకాదుగాని జర్మనులచేసిన పింగాణులబొమ్మలు త్వరగా పగిలిపోవుచుండుటవలన గూడ నున్నదిగాన గుడ్డబొమ్మలను చిత్రవిచిత్రములగ చేయదగును. కొంచెముగ నభ్యాసముతో (పేటలగుమేచీ) యెరుగుకొమ్మలతోగూడ బొమ్మలను చేయవచ్చును. ఆబొమ్మలకు వింత వింత రంగులను చేయవచ్చును. ఆబొమ్మలకు బట్టలనుచేయుట చాల సులభము. అందు చాల బుద్ధివశిత చూపించుట కవకాశము కలదు. బాలురు కట్టుకొలుకలుగల పెట్టెలను సీసపు పైనికుల పటాలమును చూచి చాల ముచ్చటపడుదురు. వీనిని చేయుట కష్టములేదు. గురగా కొలతలప్రకార మాయిటుకలను నాజాకుగా మూత్రము చేయవలసియొందును. అందుకు తగిన పసిబడ్డతో కొంచెముభ్యాసము చేసిన నది యవసరము. చెన్న పట్టణములో నేనొక ఆటవస్తువుల కర్మాగారమును పెట్టింది యున్నాను. దానిలో మెరుగు పెట్టబడిన తరిమిన బొమ్మలను పెట్టెలను విస్తారముగా తయారుచేయబడుచున్నవి. మొదట నవి చేతిపనివీధ చేయబడి నప్పుడు కట్టబడి పాచ్చగు

చుండెను. ఇప్పుడు ఒక అయిదు ఇంజనును కొన్ని పసి మట్టును ఏర్పరుచుటచే పసివాండ్రు వెనుకటికన్న నాలుగు రెట్లధికముగ వానిని తయారుచేయ గలిగియున్నారు. చెన్న పట్టణమునకు సమీపమున హేలుబాతికట్ట విస్తారముగ వీరకును. తరిమెన బట్టుట కది చాల సులభము. పాతకాలలలో కంగుమెరుగులు తయారుచేసెదరు. ఆరంగు మెరుగులను యాటవస్తువులకు పుత పెట్టబడును. ఈ పరిశ్రమ నభివృద్ధిచేయుటకు వింతవింతవస్తువుల సహావా నిత్యుగల బుద్ధిమంతుడొకడు కావలసియున్నది. కొన్ని చిత్రవిచిత్రములగు నాటవస్తువులను చేయవచ్చునుగాని, చేస్తేచూపినగాని పసి వాండ్రు చేయలేనివారుగా నున్నారు. కృష్ణాజిల్లాలోని కొండ పల్లిలో బొమ్మలుచేయు పసివాండ్రలో తెలివైనవాండ్రు కొందరు గలరు. కాని వారు చేయుచున్న బొమ్మలు పిల్లలకు పనికిరావు. గాని వారికి కొంచెము నేర్పినవో పిల్లలకు పనికివచ్చు బొమ్మలనుగూడ వారు చేయగలుగుదురు. బెంగుళూరు లో చిత్రముగ గంపలల్లు నేర్పరి యొకడున్నాడు. అతడు మెప్పతో చిత్ర విచిత్రములగు ననేకవస్తువుల నల్లును. బొమ్మలొపిలుచున్న గు చిన్నవస్తువులను తడికెవల నాట చేసియచ్చి యున్నాడు. అట్టివస్తువులను బాలికల కిచ్చిన వారు చాల ముచ్చటపడుదురు.బొమ్మరిండ్లను బొమ్మపరికరములనుచేయగల వ్రద్దంగులు చాలనుండి గలరు. పడవలకు స్త్రీమరులకు సహనాలను సాధారణముగా పసివాండ్రందరునుచేయగలుగుదురు. కొంచెము నేర్పినవో వానిని వారు బాగుగా కూడ చేయ గలుగుదురు. కాన నూతనపరిశ్రమల నవలంబింప గోరువారు నేనుచూపిన మార్గమును. గమనించి తమ తావున దొరుకు పదార్థముల నుపయోగమునకు తేగలుగుదురని తలంచెదను. గత సంవత్సరము 44 లక్షల రూపాయలు విలువగల బొమ్మలను ఆటవస్తువులను మనదేశమునకు నచ్చియున్నవీ రెక్కల కలన తెలియుచున్నది. కాన నీ పరిశ్రమకు చాల అవకాశమున్నట్లు కనబడుచున్నది. గాన నీ వ్యాపారముకొరకు పాటు పడినవో లాభముచేయటం నిశ్చయము అని ఆర్థ్యశు చాల ద్రవ్యగారు మెయిలుపత్రికకు వ్రాసిరి.

గయ్యాలిగంప.

తృతీయ ప్రకరణము.

"నారాయణస్వామి! ఇంత జైరాగ్య మవలంబించితి నే! ఏమి తెలియ నీహృదయమును పీడించుచున్నది?"

"నీకే నుమారు నూరురూప్యము లాసంగవలయును కదా! అంతియేకాదు. తుకారామున కీయవలసిన దానికై యోతాడెన్ను చావారెచ్చునో తెలియదు. తండ్రిగారితో నావ్యవహార మిసుమంతయు బొసగునట్లు లేదు."

"నేనుండగా నీకింత తాపత్రయమే! అంతగా నవసరమైనవో నాయెద్దనే భణమును దీసికొనుచుండుము. ముసలి వానితో నే నెట్టులో కలహించి నాధనమును దెచ్చికొందును. బల్లవైసన్న యుత్తరము రెక్కడనుండి వచ్చినది?"

"ఏమో నేనెఱుంగను. పోయిచూచుము."

సుదర్శనరావుతోచి, బల్లవైసంతరిగి, యుత్తరముల నందు కొని, క్రమముగా వానికెల్ల పరిశీలించి, యందొక యుత్తరమును జూచి, యాశ్చర్యముతో "ఏమో తండ్రిగారి వ్రాతలె కన్నట్లుచున్నది. విప్పిచూడుము" అని వానికందించెను.

నారాయణస్వామి, విప్పి యద్రాసిని బరిశీలించి, చివ నగవుతో "సుదర్శనం! విగ్రహా నివాసకసారి దీనిని చదువుము. నాకు కని విడుదలయ్యెట్లున్నదే!" అనెను.

సుదర్శనరావుతాళి నీక్రిందిరీతిని విగ్రహా పఠించెను.

"చిరంజీవి మాకుమాట్లు నారాయణస్వామిని, తండ్రి వాసుదేవయ్య పుత్రబ్రాహ్మణ్యునిగాను, భవకనక వస్తువాచన సమృద్ధిగాను దీనించివ్రాయు శుభలేఖార్థములు. ఉభయ కుకలాలి."

మొన్నటి సోమవారము రాత్రి 18 ఘడియలకు మీసిన తల్లి సావిత్రిమ్మ సుఖప్రసవమున నొక కుమారుని గాంచెను. నీతమ్ముడును పినతల్లియొ నిద్రవరును సుఖలైయున్నవారు. వారసాలనాటికి నీవొకసారి, యిచ్చటకు రావలెను. నావృద్ధా వస్త్రలో నావై నీనింత కక్షసాధించుట నీకు శ్రేయముకాదు. కనుక తప్పుకరావలెను. దానింజేసి, నీకంతయో మేలు వాటిల్ల గలదు. అంతియేకాక నీజినల్లి నీరాకకై యెదురుచూచు చుండునని వ్రాయుచుననిది. ఆమె కేవలకనకములలో నుత్సాహభంగము నొనర్చ బ్రయత్నింపవలయును. తప్పుకరావలయును.

ఇట్లు

వాసుదేవయ్యవ్రాలు"

సుదర్శనరా వీయుత్తరమునుచదివి, తిరిగి నారాయణ స్వామిశాసంగి, "నీపుత్రును పుచ్చినది. జనజనకు లిద్వరును,

నీవై నుట్టినగురిపించుచున్నారు. ఎప్పుడుప్రయాణమై పోవుదువు? అని హెచ్చరికతో ప్రశ్నించెను. నారాయణస్వామి మాటాడలేదు. సుదర్శనరావు తిరిగి హెచ్చరింపనాగెను. నారాయణస్వామి కీయు తరచుండలి భావ మగమ్యుగోచరమని వాని దృష్టులే, తెలియజేయు చుండెను. కొలదికాలమున కాలంకు విడుదలయ్యె,

"గయ్యాలిగంపముగ ఆసావిత్రిమ్మ మాటలయందు నాకించుకంతయు నమ్మకములేదు. అవియన్నియు చంద్రునిలో నున్న కుండజప్రాములే. ఇన్న దినములను, నేనన్న నవహృమును వెళ్లగక్కెడు పిల్లరుల్లపైడింత యాదరణజాపింప కారణమేమియో నాకు బోధపడలేదు. గయ్యాలిగంపముమా అవిన. మోషము జరుగుననిలోకభీతి జనించు చున్నది" అనిపల్కిన

"ఎంతగయ్యాలిగంప యైనను నీకై యిట్లు వ్రాయించు నప్పుడులోనకల్పమనుచుండునని నేను తలంచన. ఆస్తిసర్వమును ప్రభువుపుత్రుడవగు నీయధీనమగునని భయపడి తనకుమారునకు నీస్తే హామవలన నేమెవలభింపగలదని యెంచియుండును. నీడ చచ్చట కరుగుటయేనాకు సమ్యక్తముకాని, ఇచ్చటనుండి, మీక మేవముల గుణించుచుండుట నాయభిప్రాయముకాదు."

"నేనచ్చటికి తిరిగిసుఖముగా బయల్పడుదునని యెంత మూత్రమును నమ్మకములేదు. నిజముగానాయెడల నామెకు స్నేహభావమే యున్నయెడల, నయ్యది పూర్వమే కనబడి యుండును. ఇంత జేగిరపాటున జనించిన యాయాదరణ, యింత కన్న స్వల్పకాలములోనే నశించును. నేనచ్చట కరుగును బ్రతికేయున్న బలుపాకెనను దివి జీవింపవచ్చుననికాని, నిష్కారణముగా విపత్తులను నేజెందజాలను. పాములో చెల్లుట మెన్నటికిని శ్రేయముకాదు," అని ఎత్తుక దై న్య ము తో నారాయణస్వామి పల్కిన.

"నారాయణస్వామి! అట్లు పలుకదగదు. నీకిన్నమైన వో నేనుకూడ నిన్ను వెంబడించెదను. ఎప్పుడు కన్నమనిలోచిన నప్పుడే తిరిగి రావచ్చును. నీకట్లు సమ్యక్తమయ్యెనేని, తత్క్షణమే నీతండ్రిగారిపేర నుత్తరము వ్రాయుము."

"ఏమోచెప్పలేను. అడుగుదొక్కనేల, కాలంగడుగ నేల' అను నాశోక్తి నీ నెఱుంగదగిరాదు. ఆచ్చటి కేగుట కైనను, చేతదమ్మిడైయెనను లేదుకదా? తుకారామేమి యల్లరి చేయనో, పరమేశ్వరునకే యెఱుక, దీనికేమందువు?"

చేసినతర్వాత పశ్చాత్తాపముజెందుట లోకమున స్వాభావికము, చేయునప్పుడే ఈభావముండినవో లోకమింత దుర్లభత రాకయేయుండును. సుదర్శనరావిట్లు సమయోచితంబుగా పల్కిన.

"భణమునకేమి, వలసినవో, ఈయుత్తరమును జూచిన వెంటనే తుకారాము నీవడుగకపూర్వమే, తెచ్చియిచ్చును. నీవెఱుగవా? అసలునకు భంగములేదని గుర్తించిరేని, యీవర్తకులు పరులను తమ స్వాధీనముజేసికొనుటలో ప్రప్రథములు. నీతండ్రిగారిపేర జాలునవ్రాయుము. రేపురాత్రి బయలుదేరి పోవుదము. వేలుమాటాడవలదు."

తర్వాత కొంతకాలమున కిద్వరును, తుకారామింటికి బోయి, ఆయుత్తరము నగడఱిది, వానియొద్దనే కొంతభణమును దీసికొని, తమనివాసస్థానములను జేరిరి. మరునాడుసాయంకాల మిద్వరును తగినసామానుతో, కేటారూఢులై ముకుందపురమునకు బయలుదేరిరి.

ఆశోక్యమును స్ఫురదవియులేని వారలరీతిని, తల్లిదండ్రులును, కుమారుడును కలిసికొని, సుఖముగా కాలక్షేపమును జేయుచుండిరి. వారసాల జరిగెను. ఎన్నడును గనుపరపని శ్రేయము నారాయణస్వామియెడల, సావిత్రిమ్మ కనబరచుట కారంభించెను. సుదర్శనరా వాయంటిలోనున్న వారికెల్ల ప్రాణపదమైన బంధుతుల్యుడై స్వగృహముననున్న రీతి నే కాలక్షేపమును జేయుచుండెను. ఇట్లు విశేషము లేని యునులేక నెల పురిటిదినములుకూడ గడచెను. లక్ష్యనగ్రసమ్యక్త తగినవరుడ డీసుదర్శనరావు కావచ్చునని, తన హృదంతరమున, వాసుదేవయ్య యోచించుచుండి యుండును.

విశేషకు లొకరిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— కేటారు "మాగ్రామములో కవలకు పుట్టిలేదు. ఏముల చూచినకక్షితే. భాగ్యవంతులలోను వీడలలోను బ్రాహ్మణులలోను, కమ్మలలోను, తెలగలలోను, బలిజెలలోను, కక్షితే ఈ కక్షలచేగ్రామముడికి పోవుచున్నది. ఎవరితో మనస్సు విప్పి మాట్లాడిన ఏమిపాటు సంభవించునో అను దిగులే తప్ప మనస్సిమితముతో తలగ్రముగా నుండువాగొకరితో మాట్లాడుటకు నోచుకొనలేదు. ఈ కక్షలవల్ల గ్రామములోనుండు గొప్పకుటుంబములు వీడధితికి నచ్చుకాలము సమీపించినది. సామాన్యపు కుటుంబములు నశించిపోవుకాల మున్ను చుయనది.

[గ్రామములోని పెద్దలు గ్రామపు మేలును తలంచి కక్షలులేకుండ జేయ సర్వవిధముల ప్రయత్నింతురని నమ్మచున్నాము. ఆం. సం]

వృత్తాంత లెఖలు

ఒంగోలు వార్తలు.

స్వకీయశిక్షకుని కక్షాంధి.

భూకంపములు:—ఒంగోలు మంచినీరులకును వారి కుడలులకును భూకంపములకును సమానప్రతిస్థి గాంచి యున్నది. ప్రతినంతర్ముఖము ఆధమము మూడుపర్యాయములయినను ఒంగోలుభూమియు వానితోపాటు అందుండు సకల జీవరాసులును, వృక్షములును, ఇండ్లును సమస్తమును కంపింపజేయుచు సుమారు 10 సంతర్సరముల క్రిందట సాధారణముగా వచ్చెడుకంపములకంటె చాల నెక్కువ భయంకరముగా నొకకంపము వచ్చెను. తిత్తిమయమున జనలుచాల భయపడి యుండిరి. వెళ్ల వెళ్లయిండు ఎక్కువగా కదలి గోడలుబ్రష్టలాయును. అప్పటినుండి ప్రలంభతర్సరము భూమికంపించుచునే యున్నది. జనులకిది ఇప్పుడు సామాన్యసంగతిగా నున్నది. చామంది దీనిని గమనించుచు. వృక్షకాలమందు ఉరుమువలె యంచుబడుచున్నది. కాని ఎప్పుటికయినను ఒకసమయమున నీవల్ల ఇము భూకంపమువలన నశించుచు నిలిచినదను. ఈభయము వలన నెవ్వరు ఊరువిరుచుటలేదు. వైగా నెక్కువసేమ్యు వ్యయమువలన గొప్పమేడలను గట్టుచున్నారు. మొన్న సుమారు 15 దినములక్రిందట రాత్రి 10 గంటలు సమయమున రెండు సారులు భూమితిగి కంపించినది. అసలు 31 వత్సయం దుండినందున దీనిని తెలిసికొనలేదు. ఒంగోలుకొండ గర్భమందు గంధకమున్నదాయు అన్ని పూర్వము ఉన్నదనియు తిన్నూలయు భూమికంపించుచున్నది గొందరందురు. నవీన శాస్త్రజ్ఞులు అటుకాక భూగర్భమందు పారలు అచ్చలచ్చల పట్టుకొని గర్భయిలోనికి తిగజూచుచున్నందున భూమికంపించుచు నిలిచుచున్నాను.

ఇద్దరుశ్రీలను పొడుచుట.

నిన్నటిరాత్రి 8 గంటల సమయమున తెంకటకుర్చి మహాలక్ష్మియను, నిర్దలుకుటలను ముచస్వామి యను జంగము కుటుంబ వనితే జీవనము చేయు వాడు, చిన్నకల్లిత కామయిదువట్ల దేవమువైపాడిచెను. వృహాలక్ష్మి వద్దందంపుడుకల్ల జీవించుచు. ముచస్వామి కి, అప్పడప్పుడు విడిచెనుమౌడెను. ఈమధ్య అటుచేయడంచున ప్రాగియున్న సమయములో కల్లితోనాతకాబోడి కొండ దున్నాతరదగ్గరికి మహాలక్ష్మితో సాంగత్యము చేయుచుండగా తెంకటకుర్చివార్ల ఆ నేరుగా సంఘించుచున్నందున ఇద్దరూ పొడిచెనని మరొకందరును చెప్పుకొనుచున్నది. సజమేహముందుతెలియును. ప్రస్తుత యిటరల నెద్దకాలలో చికిత్సచేయబడుచున్నారు. ముచస్వామి ఆరెనుచేయబడి యున్నాడు.

గడ్డవల్లెరు వార్తలు.

గ్రామకంఠము.

ఇది కాలింగం ద్రోన్మేమకెరు చేరుకనున్న నెడ్లగ్రామము. మాగాణి గ్రామ మగుటచే బయలుకుపోవు ప్రదేశములేక శ్రీపురుషాదులు పడు బాధ మక్కుటముగా నున్నది.

బోధుపాఠశాల.

ఇవట లోకలోభుడు సాతకాల నాల్గవతరగతివరకు బోధించున కొకటికలదు. సుమారు 120వారు విద్యార్థులకించు చున్నారు. ఈ పాఠశాలకు ఇద్రుపాధ్యాయులు మాత్రమే కాంక్షక చేరువడిరి. ప్రస్తుతి మొకరిపని చూచుచున్నారు. విద్యాకాభివారి వింధనలను బట్టిచూచినను 4, 5 గురుపాధ్యాయులు అంతవలసియున్నది విద్యాకాభివారిలు పాఠశాలలను పరిక్షించుచువును నాయుగ్రామము చిత్రములుగా నుండును. పిల్లలు రెక్కువగనన చోట బాలుకసంఖ్య తక్కువగా యుపాధ్యాయుని దేరుముకుదురు. పిల్లలు హెచ్చుగా నున్నచో ఉపాధ్యాయుల సంఖ్య వృద్ధిపడుచుటలో కడతగ్గ జూపను. బాలరసంఖ్య వృద్ధిపడవలె చిత్తసంఖ్య హెచ్చునని యు, తద్వారాతెలియు వృద్ధియగుననియు సంజనముతోపాఠశాలల యుపాధ్యాయులందఱు వింధనలమోకు తానాకా బోధులనా నెక్కువలేయెన్నాను. 1. ఉపాధ్యాయుడున్న 8 రూలు, 2 రూలు 10-8 లు కి-గ్గరన్న 12-10-8 రూలు ఇరువురి నిరుములులలో ప్రాసీము అందరణగా నున్నట్లుట్టి ఉపాధ్యాయుల నిరుత్సాహపరచుచున్నారు. రు 12-10-8 లు

యయ్యలపింపబోలు రు 10-8-8 లు ఇచ్చు యు నిటులనే ఉన్న ప్నేలు ఒకటి, చేయున దొకటిగానున్నది. వీరికి ప్రమాద నలయునను ఒకదోవలేదు. ఎన్నుసంస్కముల పర్వమున్నను వీరి కక్కడొక నూతనముగా వచ్చివారికి హెచ్చులేయెలు హెచ్చు పదవులు లభించుచున్నది. ఇందు చేసిన సాతకాలల ఉపాధ్యాయులకు ఉత్సాహము తగ్గుచున్నది. గ్రామము లోనివారి కివడిపురువిద్యాత్రైగలుగు మున్నది. దాని కమగుణ్యముగ తాలూకాబోధులవారు సదుపాయములను చేయలేకపోయి ప్రభుత్వమువారు తగిన మార్గముల నొనర్చలేకపోయి ఇందు విషయమే ప్రభుత్వమువారు కడతగ్గకపోయి వలసిన సమయము వచ్చినది.

సంచార కార్యదర్శి

జిల్లా సంఘముయొక్క సచార కార్యదర్శి కోడారి కిరగామకృష్ణ గాథాగారు ఈ నెల 11 వ తేదీగ్రామమువిచ్చేసి మాకప్ప ముఖముల నాగవీ ఇరిగేవకలో నగయిగా సంకులను గురించి మాపున ప్రముఖులతో ముచ్చటించి యుండిరి ఇవట గ్రామసాగు మొకటి సామీపమకును, జిల్లా సంఘమునకు మాగ్రామముల కొందరు సభ్యులుయిరి. మరి కొందఱు సభ్యులు కావచ్చారు

కెల్లూగునా గల్లు

మునిసిపల్ వ్యవహారములు

మామునిసిపల్ కౌన్సిలుగా భారీపడిన ఆగ్రు సభ్యుల సోములకు ఎక్కువ నిన్నటిదినము జరిగినది మ-గా రా-క్రీ వానిలలోను నరిసింహారావు పంతులుగారు, బి. అడ్డాస్వామి అయ్యగారు, కే. వీ. గాథావాచాగారు, గాదంకెట్టి మెంచెలకెట్టిగారు, ప్రతిక్రీరాములు కెట్టిగారు, యస్. యం. కల్లాణరామయ్యగారు ఎక్కువకలదిరి. ఇరిగిలో చేర్చుకుగారిని యెక్కువకుటై యత్తులు జరుగును. గా. ఆమందర్ల కృష్ణరావుపంతులు గారుమునిసిపల్ కౌన్సిలులో సభ్యులుగా తిరుగుట విక్రమిచితినియమని పారబాటుగావున కౌన్సిలువారిని చేర్చుకొన నెక్కువగా యాకోజతను దీర్చుచుగాక.

వివాదకరమగువార్త

మాపట్టణ సమాఖ్యను నొకమగ్రామమున నొకనైక్కుని కిర సంవత్సరముల, రెండుసంవత్సరములప్రాయముగ ఇద్దరు గాయాత్రెయిండిరి. దానికి ఇద్దరు ఆక్ర చెల్లెలకులరు. అక్రకుమారునికుమారు 15 సంవత్సరములకనున్న చెల్లెలిమారునికి 20 సంవత్సరములకనున్న నైక్కులలో మేనరికపురివాహములు గిశేమమవుటవలనను, మేనరికమన కియ్యనినైక్కుకు కులకట్టు బాటులకు వ్యతిక్రమగానడచినవాడుగా నెన్నబడి సంఘపాహ్యుడుగా నెంచబడును గావునను అనైక్కుకు 5 వత్సరముల బాలికను 15 సం॥ పిల్లవారికి, 2 సం॥ పిల్లను 20 సం॥ వానికిని ఇచ్చి వివాహముచేయెను. రెండుసంవత్సరముల బాలికయొక్క ధర్మపాహమైన నెలరోజులకె ఇందువురు గ్రామమున చనిపోయెను. రెండుసంవత్సరముల పసికూననేడు క్రూరమగు హిందూసంఘ దురాచారములకు బలియై నిరంతర నిర్బంధ నైకవ్యయనకు లోబడవలసియు సంభవించినది: ఈప్రాంతములలో కేలకోరిది రూప్యముల భిక్షులుగాగొనుచు సంచారము చేయుచుండు శ్రీ పుష్పగం పీఠాధిపతుల కీవిషయములనా పశ్యింకములు కాబోలు! ఎందు సువత్సరములలోగా నెనను వివాహములు చేయట ఆశక్తియును వీరల తిమిశిష్యులకు బోధించరాదు? ముత్యము సమీపరక్షభంధువులలోని వివాహములు లోకక్షేమమునకు సహకారులు గాననియు, మేనరికపు వివాహము లశక్తియులులయు శ్రీవారికి తెలియగా? వీరు సంచారముచేయు స్థలములలో సభలుచేసి వారికిచ్చిన సంఘ దురాచారముల నెనను. రూపుమాప యత్నించరాదా? రెండుసంవత్సరముల పసికూనకు చేజబడినది వివాహమా? లేక ప్రాహ్యణకులైతమా? వైశ్యభామలు రీవిషయములను గమనించి రూపాలివిషయమై శ్రీస్వాముల వారియాజ్ఞ వైకొని పునావాహముచేను యత్నించుచుగాక.

కాంగ్రెసుచందా

ఇటీవల గా. వి. ర. వ. శ్రీవాసశాస్త్రి గారును, కె. యె. వీరరాధువాచాగారు ముఖముల నుండి ఒకచేపి కాంగ్రెసుకు రు 500 లు మొత్తమునకు ఈమండలము లతరపున పురప్రముఖులు చందాలిచ్చుట యేర్పాటు చేసిరి.

గుత్తిపట్టణము

దానిప్రసిద్ధి.

ఈ పట్టణము మన పురాణములలో మిక్కిలి ప్రసిద్ధి జెందియున్నది. దీనికి సమాఖ్యను నన్న బల్లారిజిల్లాలో కప్పింధ గలదు ఇదియుగూడ గుత్తిపట్టణ మన పురాణములందు మిక్కిలి వన్నెకెక్కి యున్నది. పొదరింట్లోను, పన్నములలోను, అడవిజంతువులలోను గూడికొనియున్న నందకారణము ఈ పురాంతిముననె యుండెను. ఈ నురిణ్యమును గురించి మనము మన పురాణములలో బాగుగ చదివెయ్యవచ్చును. ఇప్పుడువంకో దండకారణ్య మెక్కివను గానబడెను. నానాటికి జనసంఖ్య కృద్ధియై నాగకత హెచ్చునప్పటికి అట్టి అణ్యము లన్నియు గ్రామములక్రింద చూపుబడుచున్నవి. గ్రామముల నుండియే పట్టణములు వెరుగుచున్నవి. ఈ విధముగ వృద్ధిగాంచిన పట్టణములలో 6 తియు నొకటియగుచున్నది. ఈపట్టణమునందే గౌతమమహర్షులవారు ఒకానొకప్పుడు నివసించియుండిరి. వారు నవించిన ఎనా యొకటి యిప్పటికిని కాననగును. వారు పూజార్యులు మండేడి లింగాము గూడ గలదు. గాలిగాని, యెండగాని విశేషముగ తగుల వుండునట్లు రేపొగుపడియున్న ఆ హవెలు లి భాగము చూచుటకు జహానందముగా నుండెను. అగు హలోపలి కెవ్వరును ఈ వాడు వెలియుండలేదు. ఒకప్పుడొక పురుషుడును, మతీయొకప్పుడు ఒక శ్రీయును బహు ఘోషము వహించి దానిలోపలికి వెలియుండిరి గాని, యంత వకున వారిరువులలో నెవరును లింగరాలేదు. వారిని గురించిన సంగతి ఎవరికిని తెలియదు. ఆ గుహలోల నొక భయంకరమైన హడిగుండ మున్నదనియు, దాలోని నీరు ఒక్కొక్కప్పుడు ప్రవహించు చుండుననియు, ఒక్కొక్కప్పుడు చెల్లాచెదుగ క్రేడికి మీడికి పడచుండుననియు, మరొక్కప్పుడు భయంకరమైన ధ్వని చేయుచుండు ననియు, అనీరే కొంత లింగముగుండ బయటికి ప్రవహించుచుండుననియు, గ్రండి దొరసానిగారు చెప్పియున్నారు. ఈ పవిత్రమయిన గుహను భయంకరమయిన పాములు నిరంతరము కాపాడుచుండును. దీనికి సమాఖ్యను నొక చెరువున్నది. ఆ చెరువు నీటిని శ్రీరాములువా రొకప్పుడు ఆహ్లాద్యముకొని కిరమ్ముమీది బోయగా ఆమె ప్రాణములు తిరిగి వచ్చెనట. అతరు తేవలము అప్పుడే ప్రాయమనియు, తెలిసి తెలియక చేసిన పాపము లన్నియు ఆనీటిని త్రాగుటవలన బోవుననియు, దానిని త్రాగిన మనుష్యులు పాపమువల్ల లభ్యురనియు, ఇప్పుటికిని మన హైందవశ్రీలు నమ్ముచున్నాడు.

గోగనరి హిందూమాజము:— 1914-సం॥ నా.తె. 12 వ తేదీనాడు రాజమండ్రిలో జరిగిన 12 వ భగవద్గీతా పరీక్షయందు నీక్రింది విద్యార్థు లీక్రింది బహుమానములను బడసిరి:—

ఉత్తమ తరగతి:— విజయనగరము మహారాజాగారి కళాశాలలో బి. ఎ. వారియరు చదువుచున్న కల్లూరి చక్రవర్తి నాసింహ తాతాచారి అను విద్యార్థి మొదటి తరగతిలో కృతార్థుడయి రూ 75 లు బహుమానము బడసెను.

రాజమహేంద్రవరము ఆర్యుకళాశాలయందు ఇంటరి మీడియేటు చదువుచున్న చిత్తుల నాసింహము అను విద్యార్థి రెండవక్లాసులో కృతార్థుడయి రూ 60 లు బహుమానము పొందెను.

రాజమహేంద్రవరము బ్రయినింగు స్కూలునందు యినివరకు చదివిన తేజోమూర్తుల కవరామయ్య అను విద్యార్థి ఒక పుస్తకపు బహుమానమును బడసెను.

క్రింది తరగతి:— రాజమహేంద్రవరము యుపాధ్యాయుల బ్రయినింగు స్కూలునందు చదువుచున్న రాయప్రోలు సుబ్బాపు అను విద్యార్థి కృతార్థుడయి ఒక పుస్తకమును బహుమానముగా పొందెను.

ఎమిగనూరు మహమ్మదీయుల రాజధర్మ:—ఎమిగనూరు మెజిస్ట్రేట్ ఇస్లామియసంఘమునకు చెంది యెంటు ఖాను సాహేబు మీర్జా మహమ్మదు బీ. సాహేబు బహద్దరు గారి సభను గావించి తమ గాజధర్మ ప్రకటించుచు శ్రీ వైస్యాగారికి తిలపివాస్తవ పంపిరి. ఎటువంటి కరుణమందు మీరు రాజధర్మ ప్రకటించినందులకు సంతసించితిమని శ్రీ వైస్యాగారు మరల తిలపివాస్తవ పంపిరి.

MADRAS.—Printed and Published by K. Nageswara Rao at the Andhrapatrika Press, No. 6 & 7, Thumbu Chetty Street, George Town.